Прачытай сам і перадай другому.

На прастор, на шырокі разлог
Выходзі, мой народ, грамадою...
Якуб КОЛАС

№ 12 (4572)

16 лютага 2021 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Народная Воля

Спецдакладчык Арганізацыі Аб'яднаных Нацый па Беларусі Анаіс Марын лічыць, што без рэформы выбарчай сістэмы правядзенне мясцовыя, парламенцкія ці прэзідэнцкія выбары ў Беларусі бессэнсоўна.

БЛІЦ

Так, Беларусь чакаюць чарговыя лёсавызначальныя палітычныя кампаніі. Хутчэй за ўсё, выбары ў мясцовыя Саветы адбудуцца адначасова з рэферэндумам па Канстытуцыі. Вядома ж, не здымаецца з парадку дня і прэзідэнцкае пытанне. З-за беспрэцэдэнтных фальсіфікацый вынікаў галасавання ў жніўні мінулага года мільёны людзей да сённяшняга дня не могуць супакоіцца і з нецярпеннем чакаюць справядлівага, на дэмакратычнай аснове, яго вырашэння.

Зыходзячы з надзвычай вострай сітуацыі, ужо сёння, не губляючы ніводнага дня, трэба брацца за перагляд састарэлага Выбарчага кодэкса. Калі гэтага не зрабіць, то зноў правядзенне і адных, і другіх выбараў, як і рэферэндуму, апынецца ў руках тых, каму ўтрыманне ўлады даражэй за агульнанацыянальныя інтарэсы, за мір і спакой у грамадстве. Каб адвесці краіну ад бездані, каб усе наспелыя палітычныя кампаніі былі праведзены празрыста, без усялякага махлярства, і трэба тэрмінова ўзяцца за распрацоўку і прыняцце новага Выбарчага кодэкса. Ініцыятарамі гэтай справы могуць стаць не толькі дэпутаты Палаты прадстаўнікоў, але і актывісты палітычных партый, грамадскіх аб'яднанняў, рухаў і проста неабыякавыя людзі.

"Народная Воля" звярнулася да шэрагу ўчарашніх субяседнікаў з такім пытаннем:

– Вы згодны з тым, каб Беларусь падышла да чарговых палітычных кампаній з новым Выбарчым кодэксам?

Алег ТРУСАЎ, археолаг, ганаровы старшыня ГА «Таварыства беларускай мовы імя Ф.Скарыны»:

– Выбарчае заканадаўства трэба кардынальна мяняць, бо па старым нармальныя выбары правесці немагчыма. Што павінна быць у новым законе? Па-першае, ад кожнага кандыдата – афіцыйны прадстаўнік у выбарчай камісіі. Ад кожнага! Па-другое, трэба ліквідаваць датэрміновае галасаванне, яго не павінна быць ні пад якім соўсам! Па-трэцяе, Цэнтрвыбаркам павінен фарміравацца з вылучэнцаў грамадскіх рухаў і палітычных партый. Вылучылі яны, дапусцім, 15 чалавек, а ўжо з ліку іх выбіраецца старшыня, адкрытым лёсаваннем. Тады гэта будзе сапраўды незалежны орган.

Сяргей ЗАКОННІКАЎ, пісьменнік:

– Тры пункты для будучага закона аб выбарах. Першы – датэрміновае галасаванне толькі для абмежаванага кантынгенту – інвалідаў, нямоглых, камандзіровачных. Другі – абавязкова на кожным участку незалежныя назіральнікі, кантроль за кожным бюлетэнем. Трэці – старшыня Цэнтрвыбаркама выбіраецца, а не прызначаецца кім бы то ні было. І гэта павінна быць не платная, а грамадска-выбарная пасада.

Пытанне, хто ў нас мае легітымнае права на прыняцце такога Выбарчага кодэксу. Партыі слабенькія, а заканадаўчыя органы цалкам кантралююцца выканаўчай уладай… Клубок, у які нас укруціў Лукашэнка, настолькі заблытаны, што не ведаеш, за якую нітку пацягнуць, каб яго разблытаць.

Анатоль СІДАРЭВІЧ, гісторык:

– У новым законе трэба абавязкова прапісаць, што ў выбарчыя камісіі ўсіх узроўняў уводзяцца прадстаўнікі тых партый, якія рэальна ўдзельнічаюць у выбарах. Што назіральнікі маюць права непасрэдна назіраць за падлікам галасоў, мець доступ да кожнага бюлетэня. Калі гэта будзе ў законе, "фактар Ярмошынай" перастане быць вырашальным.

Дэмакратычная апазіцыя названыя мной прапановы ўносіць ужо дваццаць гадоў – безвынікова. І сёння яны будуць марным лямантам. Бо ўсё ідзе да таго, каб наогул ліквідаваць апазіцыйныя партыі, нездарма Лукашэнка на сходзе настойваў на іх перарэгістрацыі. Хоць законам аб партыях гэта не прадугледжана, у нас, як, вядома, "падчас не да законаў".

Дзмітрый БАНДАРЧУК, грамадскі актывіст (Гродна):

– Канешне, згодны з тым, што трэба тэрмінова прымаць новы Выбарчы кодэкс. Я лічу, што гэта магло б стаць канкрэтным крокам для паляпшэння сітуацыі ў нашым грамадстве. Праўда, баюся, што бліжэйшыя палітычныя кампаніі пройдуць згодна з дзеючым выбарчым заканадаўствам, ізноў усе камісіі будуць сфарміраваны з тых людзей, якія згодны пайсці на любыя фальсіфікацыі.

Павел МАЦУКЕВІЧ, дыпламат:

– У нас праблема цяпер не з недахопам заканадаўчых дакументаў, такіх як Выбарчы кодэкс або нават Канстытуцыя, а з іх выкананнем. На ўсіх папярэдніх выбарчых кампаніях, акрамя прэзідэнцкай 2020 года, у нас былі назіральнікі з АБСЕ. Яны фіксавалі парушэнні, а ці ўплывала гэта на вынікі галасавання? Не. У нас працуе сталінскі прынцып: не важна, што ўбачылі і сказалі назіральнікі, важна, якую мэту паставілі наверсе.

Аляксей МАРАЧКІН, мастак:

– Пры гэтай уладзе, пры гэтым кіраўніцтве нічога добрага не будзе. Так, як быў арганізаваны Усебеларускі калгасны – як называюць яго ў народзе – сход, то і новы Выбарчы кодэкс будзе той жа імітацыяй, пародыяй. На сходзе не прагучала ніводнай альтэрнатыўнай думкі, адна ўладная кропка гледжання, і ў Кодэксе альтэрнатыўнай думкі не будзе – улада не дасць туды запісаць нічога новага. Зараз бессэнсоўна пачынаць ствараць новыя дакументы. Спачатку трэба змяніць уладу.

Анатоль ЛЯБЕДЗЬКА, дырэктар цэнтра «Еўрапейскі дыялог»:

– З кастрычніка мінулага года працуе рабочая група з прадстаўнікоў дэмакратычнага грамадства, якая займаецца распрацоўкай праекта новага Выбарчага кодэкса. За гэты час мы падрыхтавалі фактычна новы кодэкс. Вось-вось атрымаем заключэнне ад беларускіх і міжнародных экспертаў. Мы працуем з некалькімі міжнароднымі арганізацыямі, якія маюць вельмі багаты досвед працы ў сферы выбарчага заканадаўства. Думаю, новы Выбарчы кодэкс дазволіць правесці свабодныя і сумленныя выбары, паколькі ён будзе адпавядаць усім міжнародным стандартам.

Дарэчы, хацелася б не толькі абмяжоўвацца экспертнай ацэнкай, але і пайсці да людзей, каб распавесці ім, чым адметны новы Выбарчы кодэкс, чым ён адрозніваецца ад папярэдняга, і чаму мы даём гарантыю, што выбары будуць сумленныя.

А новы кодэкс абавязкова патрэбны тым выбаршчыкам, якія не хочуць, каб іх галасы скралі. Бо людзі ў мінулым годзе якраз і выйшлі на пратэсты, бо не ўбачылі ў краіне свабодных выбараў. Размова ідзе пра мільёны людзей.

Андрэй ДЗМІТРЫЕЎ, адзін з лідараў кампаніі «Гавары праўду»:

– Лепш, канешне, было б, каб Беларусь падышла да чарговай палітычнай кампаніі з новым кіраўніком. Тады, магчыма, не спатрэбілася б і Выбарчы кодэкс змяняць. А калі б і былі змены ў кодэксе, то яны мелі б рэальны сэнс.

А на сённяшні дзень любыя змены, якія рэжым уносіць у законы, будуць накіраваны толькі на абмежаванне палітычных правоў у грамадстве, на абмежаванне магчымасцяў людзей удзельнічаць у прыняцці рашэнняў.

Трэба разумець: калі напрыканцы гэтага года нас чакае рэферэндум па Канстытуцыі, то патрэбны план, як не дапусціць канстытуцыйнага перавароту ў краіне. Калі зменяць Канстытуцыю без уліку меркавання людзей альбо з улікам фэйкавага меркавання, то дэ-факта гэта будзе канстытуцыйным пераваротам.

Юрась ГУБАРЭВІЧ, старшыня руху «За Свабоду»:

– Я думаю, што найперш трэба працаваць над зменай практыкі правядзення выбараў, бо нават існуючы Выбарчы кодэкс дазваляе фарміраваць камісіі, незалежныя ад вертыкалі ўлады.

Не зменіцца практыка правядзення выбараў – яны будуць па-ранейшаму фальсіфікавацца. Хто ў Беларусі з'яўляецца арганізатарам выбараў? Хто ў нас сёння можа прымаць рашэнні па зменах у Выбарчым кодэксе? Тыя самыя людзі, якія праводзілі ўсе апошнія кампаніі. І што, яны пойдуць на тое, каб зрабіць выбары празрыстымі? Не веру!

Валянцін СТЭФАНОВІЧ, праваабаронца:

– Я мяркую, што пры гэтым рэжыме няма розніцы, з якім Выбарчым кодэксам мы прыйдзем да новай палітычнай кампаніі, бо сумняваюся, што будуць забяспечаны свабодныя дэмакратычныя выбары. У любым выпадку кантроль за выбарчым працэсам будзе захаваны з боку выбарчай улады. І ад кодэкса тут абсалютна нічога не залежыць.

Вадзім САРАНЧУКОЎ, старшыня Гродзенскай абласной арганізацыі Партыі БНФ:

– Тое, што сёння адбываецца ў Беларусі, можна назваць прававым дэфолтам. Не важна, якія змены могуць быць унесены ў Выбарчы кодэкс, галоўнае – як пэўныя сілы прыменяць яго на практыцы. Па Выбарчым кодэксе, які ёсць, таксама можна правесці чэсныя выбары, але мы бачылі, што рабілася ў жніўні мінулага года. Таму я хацеў бы, каб падчас чарговых палітычных кампаній не ігнараваліся нормы заканадаўства.

Алесь МАСЮК, жыхар г.Слоніма:

– Безумоўна, згодны з тым, што патрэбны новы Выбарчы кодэкс. Бо калі і надалей будзе дзейнічаць датэрміновае галасаванне і члены камісій усіх узроўняў будуць прызначацца ўладамі, то ні пра якія чэсныя выбары размовы быць не можа.

Алесь ДЗЕРГАЧОЎ, жыхар г.Смаргоні:

– Безумоўна, новы Выбарчы кодэкс неабходна прыняць да чарговых палітычных кампаній – інакш нічога добрага не атрымаецца. Калі праводзіць выбары па старых правілах, то вынікі іх ужо вядомыя. А значыцца, ніякіх палітычных кампаній няма сэнсу наогул праводзіць.

Ігар БАРЫСАЎ, старшыня Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (Грамада):

– Я не супраць, каб новы Выбарчы кодэкс быў, але мала што зменіцца, калі не будзе палітычнай волі на яго выкананне. Зараз у краіне многія законы не працуюць зусім, таму, як мне падаецца, няма сэнсу прымаць і новыя заканадаўчыя акты, і новую Канстытуцыю. Спачатку трэба ўсталяваць дэмакратыю ў Беларусі.

Змена складу Цэнтрвыбаркама была б іміджавым крокам, які паказаў бы, што магчымы змены і ў выбарчым заканадаўстве. Хаця я больш чым упэўнены, што і пры гэтым Выбарчым кодэксе можна было б арганізаваць справядлівыя выбары. Была б на гэта толькі палітычная воля. На жаль, яе пакуль няма.

Таму працаваць над праектамі законаў трэба, але ў мяне няма ні перакання, ні гарантыі таго, што будзе зменена падчас чарговых выбараў правапрымяняльная практыка.

Васіль ПАЛЯКОЎ, палітык і грамадскі актывіст, Гомель:

– Лічу, што галоўная праблема не ў Выбарчым кодэксе, а ў правапрымяняльнай практыцы, калі ўвогуле галасы на многіх участках не лічаць. І такая практыка супярэчыць у першую чаргу самому Выбарчаму кодэксу. ЦВК і нізавыя выбарчыя камісіі неабходна вывесці з падпарадкавання прэзідэнту і выканкамам, зрабіць іх цалкам самастойнымі і незалежнымі, у іх склад павінны ўваходзіць прадстаўнікі і апазіцыйных палітычных партый.

Што да Выбарчага кодэксу, то яго, канечне, трэба неадкладна прывесці ў адпаведнасць з міжнароднымі стандартамі, каб забяспечыць правядзенне празрыстых і сумленных выбараў. Але гэта, паўтару, на другім месцы пасля сумленнага падліку галасоў. Калі ніякіх змен у гэтым напрамку не будзе, у краіне зноў адбудзецца выбух народных пратэстаў.

Апытвалі Анатоль ГАТОЎЧЫЦ, Міхась КАРНЕВІЧ, Алена МАЛОЧКА, Алесь СІВЫ, Міхась СКОБЛА.

НЕЛЬГА МАЎЧАЦЬ!

«Калі сапраўды мужык, не будзь пасмешышчам»

Воіны-афганцы пытаюцца, за што Азаронку далі медаль «За адвагу».

Учора, 15 лютага, у шэрагу краін былога СССР адзначалі дзень вываду савецкіх войскаў з Афганістана.

«Абмежаваны кантынгент» пачалі выводзіць увесну 1988-га на падставе Жэнеўскага пагаднення аб палітычным урэгуляванні сітуацыі ў Дэмакратычнай Рэспубліцы Афганістан. Апошняя калона перасекла мяжу 15 лютага наступнага года: гэты дзень лічыцца афіцыйным завяршэннем «інтэрнацыянальнай місіі».

Да 1982 года ўключна служба ў экстрэмальных умовах ніяк не афішавалася і не адзначалася – першыя ўзнагародныя лісты з'явіліся толькі на фоне шматлікіх забітых і параненых.

Але і па сённяшні многія тагачасныя салдаты незаслужана абдзелены ўвагай, перакананы ўдзельнікі той вайны. У звязку з гэтым паўстаў ліст воінаў-«афганцаў» супраць *«бяздумнай раздачы»* баявых узнагарод тым, хто іх не заслужыў.

Які подзвіг зрабіў малады прапагандыст?

Месяц таму Аляксандр Лукашэнка падпісаў указ аб узнагароджванні работнікаў дзяржаўных СМІ «за прафесіяналізм і асабісты ўнёсак у развіццё інфармацыйнай палітыкі». Сярод лаўрэатаў – карэспандэнт тэлеканала «Сталічнае тэлебачанне», прадстаўнік прапагандысцкай дынастыі 26-гадовы **Рыгор Азаронак** (яго бацька Юрый Азаронак актыўнічаў у 1990-х). Ён атрымаў медаль «За адвагу». Ад заснавання ў 1995 годзе ёю агулам былі ўганараваны крыху больш за 100 чалавек.

Былыя ўдзельнікі афганскай кампаніі задаліся пытаннем: хто рыхтаваў дакументы на прадстаўленне да баявой узнагароды адыёзнага праўладнага журналіста?

У законе «Аб дзяржаўных узнагародах» прама гаворыцца: медалём «За адвагу» адзначаюцца вайскоўцы, асобы начальніцкага і шараговага складу органаў унутраных спраў, Следчага камітэта, Дзяржаўнага камітэта судовых экспертыз, падраздзяленняў у надзвычайных сітуацыях ды іншыя грамадзяне за асабістую мужнасць і адвагу, праяўленыя ў баявой абстаноўцы пры абароне Айчыны і яе дзяржаўных інтарэсаў, а таксама пры выкананні воінскага, службовага або грамадзянскага абавязку, ахове канстытуцыйных правоў.

Адкрыты ліст да ўлад ініцыяваў намеснік старшыні Асацыяцыі інвалідаў вайны ў Афганістане, капітан запасу, інвалід II групы **Барыс Дубоўскі**. Цягам 1981–1982 гадоў служыў у Кандагары на пасадзе старшага сяржанта – намесніка камандзіра ўзвода. Пад зваротам у прэзідэнцкую адміністрацыю, Палату прадстаўнікоў, Савет міністраў, Беларускі саюз ветэранаў вайны ў Афганістане і ў газету «СБ. Беларусь сегодня» падпісаліся некалькі дзясяткаў ветэранаў.

«Лагічна пацікавіцца: які подзвіг здзейсніў Азаронак? Чым так вызначыўся прапагандыст, што нават абышоў калег па амплуа Андрэя Мукавозчыка з «Беларусь сегодня» ці Валерыя Шульгу з прэзідэнцкай прэс-службы, якія напрацавалі ўсяго на медаль «За працоўныя заслугі»? Няўжо баявая па сутнасці ўзнагарода дэвальвавана настолькі, што цяпер яе ўладальнікам можа стаць хто заўгодна? Пры тым што тысячы фізічна і маральна знявечаных удзельнікаў афганскай кампаніі так і засталіся ізгоямі – без прызнання, годнай дапамогі і разумення з боку ўлады», – гаворыцца ў лісце.

Закон павінен быць перагледжаны

Беларусам медаль «За адвагу» перайшла ў спадчыну ад савецкай сістэмы. Найперш ёю ўзнагароджвалі за асабістую адвагу, праяўленую ў баі. Так, падчас Другой сусветнай вайны такім медалём у СССР уганаравалі 4,5 мільёна чалавек. Пазней за выключныя якасці адзначаліся і ўдзельнікі афганскай кампаніі, хоць першыя гады вышэйшае кіраўніцтва і рабіла выгляд, што савецкага кантынгенту там няма.

Барыс Дубоўскі, як і дзясяткі тысяч яго паплечнікаў, такога медаля на сваім пінжаку не мае, хоць шрамаў усёй ваеннай камандзіроўкі жыццём рызыкаваў штодня.

«Ужо не кажу пра ветэранаў Айчыннай вайны, для якіх сам факт пастаноўкі на адны шалі «адважнага Грышы» параўнальны з поўным абясцэньваннем іх подзвігу, наўпрост б'е па іміджы. Калі самаплёўтва ў «скрыні» ёсць «абарона канстытуцыйных правоў», варта задумацца аб цане «адвагі» ў сучаснай Беларусі. Бяда пракацілася, выцягваў людзей з-пад руін? Нібыта не. Паназіраў з-за спін сілавікоў, як лупцуюць суайчыннікаў? Таксама на подзвіг не цягне. Таму ўзнагарода, якая знайшла такога «героя», не проста прафанацыя, а апаганьванне памяці мільёнаў мужных людзей, якія аддалі свае жыцці дзеля будучыні падобных горамедалістаў».

Калі Азаронак-малодшы *«сапраўды пазіцыяніруе сябе мужыком»*, які зрабіў нешта звышнатуральнае, найлепшае, што ён можа зрабіць, – гэта адмовіцца ад медаля «За адвагу» і перспектывы ўвайсці ў гісторыю *«пасмешышчам»*, лічыць Барыс Дубоўскі.

Каб пазбегнуць прыкрых нестыковак у будучыні, ветэраны афганскай вайны патрабуюць ад дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў дапрацаваць закон «Аб дзяржаўных узнагародах» і выключыць розначытанні ў трактоўцы таго, хто і за якія заслугі варты такой высокай адзнакі.

(Паводле Радыё Свабода)

ПАДЛІЧЫЛІ...

Што стала з планамі, якія прымалі на двух папярэдніх Усебеларускіх сходах

2010 год – Усебеларускі народны сход №4

Чаго хацелі

Паводле прынятага плана, меркавалася дасягнуць 62–68% росту ВУП, 60% росту прамысловасці, узняць інвестыцый, мінімальнай інфляцыі і стабільнага курса нацыянальнай валюты.

Што атрымалася

Амаль адразу пасля выбараў 2010 года абрынуўся курс рубля. За 2011 год ён упаў з 3000 рублёў за адзін долар да 8500. Інфляцыя ў тым жа годзе склала амаль 109%. У 2012 годзе рубель адчуваў сябе больш-менш спакойна. Але ў 2014 годзе абваліўся яшчэ амаль на 25%.

ВУП за пяцігодку абваліўся з 61 мільярда долараў да 56 мільярдаў. Замежныя інвестыцыі замест запланаванага росту ўтрая знізіліся амаль на 13%.

Пяцігодка 2011–2015 гадоў стала самай праваланай для беларускай эканомікі з часоў першай паловы 1990-х.

2016 год – Усебеларускі народны сход №5

Чаго хацелі

Усё таго ж – росту эканомікі, стабільнасці нацыянальнай валюты і дабрабыту грамадзян. Планы былі больш сціплыя. На Сходзе прынялі, што ВУП з 2015-га да 2020 года павінен вырасці на 15% (на папярэднім планавалі 68%).

Што атрымалася

ВУП за пяць гадоў вырас, але на 3,5%. За першыя два гады пяцігодкі колькасць стратных прадпрыемстваў павялічылася на чвэрць. Інфляцыя пры гэтым знізілася (эксперты хваляць новага кіраўніка Нацбанка Пятра Калаура), у 2019 годзе яна склала ўсяго 4,7%. Але 2020 год усё сапсаваў. На фоне пандэміі і палітычнага крызісу інфляцыя склала 7,4% замест запланаваных 5%.

СУД!

Ідэолагу з Гомеля расійскія поп-зоркі «наспявалі» чатыры з паловай гады турмы

Суд Чыгуначнага раёна Гомеля 15 лютага вынес прысуд за карупцыю былой начальніцы ўпраўлення ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі гарвыканкама **Кацярыне Дзегцяровай**. Яна прызнана вінаватай у неаднаразовым атрыманні хабару і пакарана чатырма з паловай гадамі зняволення ў калоніі агульнага рэжыму і штрафам у памеры 350 базавых велічынь, што складае 10.150 рублёў. 36-гадовую жанчыну міліцыя ўзяла пад варту ў зале суда. Пасля затрымання ў сакавіку 2020 года Дзегцярова чатыры месяцы правяла ў СІЗА, а пасля знаходзілася пад хатнім арыштам. На суд прыходзіла самастойна.

Адначасова з экс-ідэолагам пакараны штрафам у паўтысячы базавых велічынь (14.500 рублёў) дырэктар і заснавальнік прадзюсарскага рэкламнага цэнтра «Арт Ворк» **Яўген Кірыла**, праз якога начальніца ад ідэалогіі брала хабары.

З крымінальнай справы бачна, што пачынаючы з верасня 2014 і аж но да затрымання ў сярэдзіне сакавіка 2020 года Дзегцярова атрымлівала грошы ад прадстаўнікоў прыватных кампаній, якія займаліся арганізацыяй канцэртаў. Гэткую «ўзнагароду» за пераможцу ў конкурсных кірмашах і своечасовую аплату на дамовах. Следства ўстанавіла каля дзясятка эпізодаў хабару на агульную суму амаль 4 тысячы долараў плюс каштоўныя падарункі – смарт-гадзіннік і планшэт. Выглядае, што засілле на канцэртных пляцоўках Гомеля расійскай папсы ў апошнія гады тлумачыцца наяўнасцю асабістага шкурнага інтарэсу ў некаторых гарадскіх начальнікаў.

У крымінальнай справе фігуруюць канцэрты расійскіх эстрадных поп-выканаўцаў – Стаса Міхайлава, Крысціны Арбакайтэ, Стаса П'ехі, Валерыя, Алега Газманава ды іншых. Арганізатарамі тых канцэртаў выступалі прыватнае ўнітарнае прадпрыемства «Арт-канцэрт», расійскае ТАА «Экспорт Мьюзік» і гомельскі прадзюсарскі рэкламны цэнтр «Арт Ворк». Менавіта іх прадстаўнікі, як устанавіла следства і пацвердзіў суд, давалі хабары начальніцы ад ідэалогіі Гомельскага гарвыканкама за «спрыяльнае вырашэнне пытанняў».

І Дзегцярова, і Кірыла віну прызналі поўнасцю, абвое напісалі яўкі з павіннай.

Былы ідэолаг казала ў судзе, што брала грошы як фундатарскую дапамогу нібыта дзеля патрэб гарвыканкама, а смарт-гадзіннік і планшэт наогул збіралася вярнуць, але не паспела.

У апошнім слове перад вынясеннем прысуду даўца хабару распавёў суду пра цяжкасці *"вывядзення прадзюсарскага цэнтра ў лідары ва ўмовах канкурэнцыі"*. Знаходжанне пад следствам, паводле Кірылы, стала для яго сур'ёзным выпрабаваннем.

"Калі б не прайшоў праз СІЗА, не прайшоў праз пісьмы жонкі і дзяцей, то, магчыма, і не ўсвядоміў бы ўсё да такой глыбіні. Гэтага не забыць ніколі. Мэта праваахоўных органаў – спыненне правапарушэнняў – дасягнута. Віну поўнасцю прызнаю. Раскайваюся. Высновы зроблены адназначна і назаўсёды", – прызнаваўся ў судзе Кірыла. Ён прасіў таксама прызначыць яму пакаранне, не звязанае з пазбаўленнем волі.

Пра гэта ж прасіла суд у апошнім слове і экс-ідэолаг гарвыканкама Кацярына Дзегцярова. Яна сцвярджала, што ў *"жыцці дастаткова адной сітуацыі, каб перавярнуць усё з ног на галаву"*. Заяўляла таксама, што яе *"жыццё пачалося нанова"*. Віну сваю 36-гадовая жанчына прызнала поўнасцю. Заявіла: маўляў, перакананая, што дзеянні яе нельга апраўдаць, але расцэньвае іх як *"шанец пераасэнсавання каштоўнасцяў"*. Згадвала пра свой *"працагалізм"*, пра *"вяртанне даходу, атрыманага злачынным шляхам"*. А яшчэ заяўляла пра адказнае стаўленне да сваёй працы. Маўляў, дзеянні яе не заўсёды мелі асабістую выгаду.

"Дзесьці мне хацелася зрабіць добрую справу, дзесьці гэта было абумоўлена адсутнасцю іншых магчымасцяў, але метады і рашэнні я выбрала няправільныя. Адказнасці з сябе не здымаю. Разумею, што як кіраўнік несла поўную адказнасць за ўчыненыя дзеянні", – прызнавалася Дзегцярова.

Яна таксама распавяла суду, што ў яе развілася рэдкае захворванне, якое звязана з непераносімасцю глютэну, – патрабуюцца догляд і лячэнне. Але больш за ўсё былая начальніца ідэалагічнага ўпраўлення турбуецца за дачку і бацькоў-пенсіянераў. З гэтай прычыны і прасіла суд не звязваць яе пакаранне з пазбаўленнем волі і даць магчымасць *"прыносіць карысць грамадству"*.

Аднак суд у адпаведнасці з заканадаўствам расцаніў учынкі экс-ідэолага як цяжкае злачынства, якое дыскрэдытуе прадстаўлены ёю орган дзяржаўнага кіравання і фарміруе ў грамадзян ілжывае ўяўленне пра ўсёдазволенасць і беспакаранасць дзяржслужбоўцаў. Таму пасля адбыцця пакарання Кацярыне Дзегцяровай забаронена яшчэ цягам 5 гадоў займаць адказныя пасады.

Вынесеныя прысуды могуць быць яшчэ апратэставаны альбо абскарджаны.

Анатоль ГАТОЎЧЫЦ.

На здымку: Кацярыну Дзегцярову ўзялі пад варту ў зале суда.

Фота аўтара.

СТРАТА

«Каранавірус не пашкадаваў яго...»

Учора не стала дэпутата Вярхоўнага Савета 12-га склікання, сябра Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (Грамада) **Лявона Дзейкі**.

Дзейка быў актыўным карыстальнікам сацыяльных сетак. Свае апошнія пасты ў "Фэйсбуку" ён зрабіў 28 студзеня, ужо хворым на каранавірус. Гэта верш "Завяшчанне" Лермантава, які чытае Алег Даль: *"Наедине с тобою, брат, хотел бы я побыть: на свете мало, говорят, мне остается жить..."*, – а таксама песня Аляксандра Куллінковіча "Я пампу тут...".

"Ніхто не разумее, з якой нагоды мае апошнія песні..." – напісаў Лявон Іванавіч, нібыта прадчуваючы свой хуткі сыход...

Марына КОКТЫШ.

"Каранавірус не пашкадаваў яго", – распавёў "Народнай Волі" старшыня БСДП Ігар Барысаў.

Лявону Дзейку быў 71 год. Яго не так даўно выпісалі з адной са сталічных клінік, дзе ён нават паспеў паляжаць у рэанімацыі.

"Ён два дні пабыў дома, потым яго зноў забралі ў клініку, ужо іншую, і ўжо адразу паклалі на штучную вентыляцыю лёгкіх, – падзяліўся з "Народнай Воляй" падрабязнасцямі Ігар Барысаў. – *І ўчора яго не стала. Яго́ны тэлефон апошнія некалькі тыдняў быў адключаны, мы ўсю інфармацыю атрымлівалі праз брата, які жыве ў Клецку. Той тэлефанаваў у рэанімацыю, і яму давалі інфармацыю пра стан здароўя. Наколькі я разумею, з родных у Лявона Іванавіча засталіся брат і пляменнікі. Зямля пухам, дарагі Лявон Іванавіч!"*

З АСАБІСТАЙ СПРАВЫ

Лявон Іванавіч Дзейка (нарадзіўся 2 лютага 1950 года) – беларускі палітык і грамадскі дзеяч, дэпутат Вярхоўнага Савета 12-га склікання. Інжынер-электроншчык, адзін з заснавальнікаў Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі (Народная Грамада).

Працаваў інжынерам-электроншчыкам на Клецкім механічным заводзе, быў членам КПСС, потым увайшоў у Апазіцыю БНФ «Адраджэнне». Дэпутатам быў абраны ад Клецкай выбарчай акругі.

Браў актыўны ўдзел у распрацоўцы Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце Беларусі, а таксама ў галадоўцы дэпутатаў апазіцыі 11–12 красавіка 1995 года супраць ініцыяванага А.Лукашэнкам рэферэндуму аб змене дзяржаўнай сімволікі, скасавання статусу беларускай мовы як адзінай дзяржаўнай...

ОТКРЫТЫМ ТЕКСТОМ

Странная роль Канопацкой…

Что ни говорите, а умеет лукашенковская власть использовать таких, как Анна Канопацкая. Это было видно еще тогда, когда ей вручили пропуск на четыре года в Палату представителей. Всем претендентам от оппозиции дали от ворот поворот, а она все же депутатский мандат получила. Как же! Нужно было «Красному дому» показать на весь белый свет, что и у нас, в Беларуси, демократия: видите, в парламенте нашлось место и для молодой и амбициозной Канопацкой…

Окажись на ее месте Зенон Позьняк, его ораторский голос был бы слышен каждый день, с дрожью в коленках встречали б оппоненты его появление на трибуне. А присутствие в Овальном зале Анны Канопацкой оказалось, на мой взгляд, чисто декоративным. Хотя позерства, самолюбования у нее было предостаточно.

Не получив на очередных так называемых выборах парламентские корочки, Канопацкая замахнулась на президентское кресло. Думается, этого как раз и ожидали от нее Лукашенко и его подхалимская рать. Опять можно было заводить старую пластинку с известной мелодией: в Беларуси – демократия, каждый имеет право выдвинуть свою кандидатуру на любую должность. Но, заметьте, власть, используя по полной программе Канопацкую и таких, как она, и близко не подпустила к избирательным участкам Бабарико, Цепкало, Тихановского… Фамилия Анны, несмотря на то, что она позорно провалилась со сбором подписей в свою поддержку (об этом свидетельствуют многочисленные факты), оказалась все же в одном бюллетене с Лукашенко. Можно было заранее предположить, сколько процентов электората ей нарисуют ее кураторы. Курам на смех! Использовали – и забыли!

Когда начинаешь анализировать поведение Канопацкой, то невольно приходит такая мысль: а не отведена ли ей в оркестре диктатора Лукашенко специальная роль? Скорее всего, отведена. И, судя по всему, она играет, как может. Вот и в так называемом Всебелорусском народном собрании согласилась участвовать. Зная, конечно, что придется лизнуть власть, не миновав позора в глазах демократической общественности. Подойдя к микрофону, она сказала: *«Сегодняшнее мероприятие можно смело назвать «слетом победителей». Да, в этом электоральном цикле вы оказались сильней, сплоченней, организованней. Вас оказалось больше, вам было что терять, и вы победили».* Какое коленопреклонение перед «ябатьками», какой удар в спину тем, кто вот уже седьмой месяц не может смириться с беспрецедентными фальсификациями во время голосования на президентских выборах!

Сколько пролито крови в акциях за справедливость, за то, чтобы виновные в подтасовках и различных других махинациях были наказаны по закону. Хоть одно уголовное дело против них заведено? Нет. Зато тысячи честных людей прошли через суды, получив немалые сроки отсидки за решеткой и большие штрафы.

Против восставшего за правду народа брошены вооруженные до зубов омоновцы, подразделения внутренних войск, милиция. Что, госпожа Канопацкая, не видишь, какой произвол чинят власти против мирного населения? Да, они пока оказались «сильней, сплоченней, организованней», но, согласись, Анна, их сила держится на штыках, а не на справедливых честных отношениях с народом. И у диктатуры один конец – поражение. И не из-за внешних сил, о которых вы вспомнили, поддакивая сидящим в зале Дворца Республики, а потому, что порядочные белорусы устали от беззакония в стране, от пустой демагогии властей предержащих. Где 1000 долларов среднемесячной зарплаты, о которых Лукашенко трезвонил еще десять лет назад? Где бесплатное образование, где бесплатная медицина? Да сегодня чуть ли не за все нужно платить при нищенских доходах большинства населения.

Выступая на так называемом Всебелорусском народном собрании, Канопацкая, думается, на сто процентов угодила его самому главному участнику – Александру Лукашенко. Теперь в его кармане припасен довольно сильный козырь, который он сможет выложить Путину во время возможно скорой встречи в Сочи. Мол, смотри, как негативно оцениваются некоторые действия России в отношении Беларуси. И в качестве примера процитирует ту же Канопацкую: *«Нельзя оставить без должного внимания и реагирования беспрецедентное вмешательство во внутренние дела нашей страны в период подготовки, проведения и завершения президентских выборов со стороны соседних государств. В первую очередь – юридических и физических лиц российской юрисдикции. Указанные действия привели не только к эскалации противостояния внутри белорусского общества, но и имели негативные экономические последствия, исчисляющиеся для нашей страны в миллиардах долларов.*

В этой связи мое первое предложение ВНС: поручить правительству Республики Беларусь создать межведомственную комиссию по оценке и анализу ситуации, а также определению размера экономических потерь, понесенных нашей страной от указанных действий. Результаты ее работы с требованием компенсации вынести на обсуждение с руководством Российской Федерации для урегулирования. При отказе от компенсаций рекомендовать президенту Республики Беларусь отозвать свою подпись под Союзным государством, а решение вопроса передать в судебные инстанции». Радуйся, Александр Григорьевич, трепещи, Россия вместе с Путиным!

Наблюдательные люди заметили: Анне Канопацкой не по пути ни со старой, ни с новой оппозицией. Главное для нее, как я уже написал, позерство: нравиться тем, кто «сильней, сплоченней, организованней». И сегодня есть те, кому госпожа Канопацкая нравится. Но на широкую публику они, ее использователи, не выпускают. Вот даже выступление на том же так называемом Всебелорусском народном собрании не пустили в эфир. И она брезгливо, но проглотила этот плевок. А сколько еще их будет!

Андрей КОЗЛОВСКИЙ,
избиратель.

ГОНАР БЕЛАРУСІ

Таццяна і Кастусь СЕВЯРЫНЕЦ:

«Мы аптымісты, і мы дачакаемся сына!»

Мы прыехалі ў госці да Таццяны і Кастуся Севярынец у Віцебск, каб паразмаўляць пра тое, адкуль яны бяруць сілы, што думаюць пра будучыню краіны і як выхоўваюць сваіх унукаў. Таццяна сустрэла нас смачным абедам і гарачай кавай, а Кастусь – вясёлымі гісторыямі пра сваю журналісцкую дзейнасць.

Таццяна: – Цяпер нам цяжкавата, бо калі бачыш, як шалее ўлада, і не ведаеш, да якой ступені яна страціць розум, ды яшчэ пандэмія, то іншы раз паўстае пытанне: ці ўбачым сына? Я па жыцці звыкла звязвацца з Паўлам кожны дзень. У нас вельмі моцная эмацыйная сувязь. Мне дастаткова голас пачуць – я ўжо ведаю, у якім ён настроі і стане. У першым лісце, які Павел напісаў ужо з Валадаркі, ён выбачаўся, што не паразмаўляў са мною, калі я тэлефанавала напярэдадні затрымання. Ён вельмі спяшаўся туды, на Камароўку. Але мы аптымісты, і мы дачакаемся сына.

Кастусь: – А я супакойваю сябе такім вось выслоўем: сёння яны нас, а заўтра мы іх.

– Што надае вам моцы?

Кастусь: – Я ў гэтых варунках раблю тое, што ўмею рабіць. Напрыклад, магу зарыфмаваць некалькі радкоў, кожную нядзелю выстаўляю ў сацсетках чарговы вершык, прысвечаны бел-чырвона-беламу сцягу. І Паўлу я дасылаю гэтыя вершы, ён чытае іх сакамернікам.

Таццяна: – Я кожны дзень раблю нейкі маленькі ўнёсак у агульную справу. Часцяком знаходжу сабе прыгоды, тады пачынаюцца суды…

Кастусь: – Тады пачынаецца: «Прынясі мне тапкі, там трывожны чамаданчык мой стаіць, і не забудзь ваду». А я ўсё гэта забываю, а потым бегаю, купляю. Заходжу ў РАУС, там гэтыя камеры... Я крычу: «Мамка, ты тут?» – а мне з адной з камер: «Тут, тут!» Ну, пасмяёмся – і ўсё. Вядома, у такім узросце заперці чалавека ў камеру, у адзіночку… Ну, яны спецыяльна гэта робяць.

– Павел даволі рана вызначыў свае прынцыпы і заўсёды рашуча адстойваў іх. Вы яго заўсёды падтрымлівалі?

Таццяна: – Я заўсёды ведала, што ён не робіць нічога дрэннага, што ён адстойвае справядлівасць. А як інакш?

Кастусь: – Па-першае, гэта наш сын, гэта мы выхавалі яго. Чалавек з сям'і выйшаў. Зараз узгадваю, што сам ён крыху сумняваўся. Калі Паўла пасадзілі першы раз на Валадарку, ён яшчэ студэнтам быў, перажываў, як бацькі паставяцца. Не магу сказаць, што мы паставіліся спакойна, бо гэта было жудасна – на Валадарку, да бандытаў, да забойцаў! Таму складана было. Спачатку здавалася, што хутка ўсё пройдзе, наладзіцца.

– Павел прыняў Хрыста падчас свайго першага арышту ў 1998 годзе. Ці можна сказаць, што ён выйшаў тады з Валадаркі іншым чалавекам?

Таццяна: – Ён вярнуўся вернікам. Для мяне гэта было настолькі нечакана! Сям'я ў нас была звычайная, свецкая. Мой хлопчык, рафінаваны такі інтэлігент, які заўсёды быў любоўю сясцёр, з якога бабулі пыл здзьмувалі, аказаўся ў невыносных умовах. Было страшэнна, што маё дзіця праз такое праходзіць. Цяпер я ўжо сама ведаю, што гэта такое. Тым не менш не магу дачытаць яго кнігу «Каменнае сэрца». Там ён апісвае жахі зняволення. Калі дачытаю, пэўна адразу памру.

Кастусь: – Ён вярнуўся не іншым чалавекам. Павел проста ўпэўніўся ў тым, што яго прынцыпы слушныя, што ён змагаецца за дабро са злом, што ён на правільным шляху.

– Вы калі-небудзь раілі Паўлу з'ехаць з краіны?

Кастусь: – Адразу, адназначна і, думаю, у два галасы: не!

У адным з маіх вершаў ёсць такія радкі:

Мне не трэба тое неба,
Дзе чужое сонца.
Мне б агеньчык,
мне б праменьчык
З роднага ваконца.
На святло і на цяпельца
Паімкнуся-мкнуся,
Бо да смерці маё сэрца
Разам з Беларуссю.

Вось гэта мой прынцып і прынцып майго сына.

Таццяна: – Мы давалі яму выбар. Можа, недзе ў глыбіні, шкадуючы яго, гледзячы на тое, што адбываецца… Я ведала б, што мне так было б спакайней. Але мы былі ўпэўнены, што сын гэтага не зробіць ніколі.

– Які з перыядаў зняволення сына стаў для вас самым цяжкім?

Таццяна: – Калі Пашу першы раз узялі, яшчэ ў 1998 годзе, я нават страціла прытомнасць. Але сёння ўлада проста выйшла з берагоў і вось гэтым брудам, гэтымі памыямі залівае ўсё вакол сябе.

Кастусь: – Усе перыяды цяжкія, кожны па-свойму. Маральна яны Паўла не зломяць ніколі. Адзінае, чым яны могуць яму дасадзіць, – губіць здароўе. Гэта яны ўмеюць, і гэта невыносна.

Дарэчы, у 1998-м я быў вядомым журналістам. Сувязі ў мяне былі высокія. І вось набіраю начальніка ў пракуратуры, кажу: «Дапамажы!» А ён адказвае: «Лепш бы твой сын забіў каго-небудзь, увечары сядзеў бы дома».

– Атрымліваецца, што ўсё жыццё Павел змагаецца не з нейкай там уладай, а з канкрэтным чалавекам – Лукашэнкам.

Кастусь: – Не, ён не змагаецца з Лукашэнкам! Яго прынцып – не "супраць Лукашэнкі", а "за краіну". Ну, а Лукашэнка... Прыйдзе час, калі будуць казаць, што ён проста нейкі дзяржаўны дзеяч у часы Паўла Севярынца.

– Ці прадчувалі вы, што гэтыя выбары прывядуць сына да чарговага зняволення?

Таццяна: – Вядома, прадчувалі. Толькі думалі – калі? Перад мітынгам на Камароўцы Паша быў тут, у Віцебску. Ён нават прасіў мяне, каб не ішла туды, таму што ведаў, чым гэта можа скончыцца. Калі яго забралі, я ведала дакладна, што Паўлу налічаць як мага больш парушэнняў, каб даваць раз за разам па пятнаццаць сутак. Але на той момант я нават не думала, што гэта будзе турма. Потым Пашу змясцілі ў карцар, тады ўжо я адчула, што пагроза ёсць. Калі скончыліся суткі, я прыехала ў Мінск, каб дапамагчы Вользе з Францішкам *(жонцы і сыну Паўла. – **Рэд.**)*, супчык Пашаў улюбёны зварыла. А ўвечары патэлефанаваў следчы… Так мы даведаліся, што Паша яшчэ не хутка выйдзе. Вядома, крымінальную справу ўзбудзілі ні за што. Але народ так моцна ўзняўся, што было зразумела: Паўла, моцнага лідара, не выпусцяць. Інакш бы гісторыя ў нас была ўжо зусім іншая. Усіх тых людзей, у якіх ёсць лідарскія якасці, яны трымаюць у зняволенні, таму што супраць гэтых людзей, супраць духу свабоды і волі яны ніхто з усімі сваімі стрэльбамі, шчытамі, шаломамі…

– Як часта да вас даходзяць лісты ад сына з Валадаркі, пра што ён піша?

Таццяна: – Цяпер нам прыйшоў сорак пяты ліст. Як мы разумеем, каля дзясятка нашых лістоў Паўлу недзе згубіліся. Я нястрыманая ў сваіх эмоцыях, я вельмі жадаю, каб гэты цэнзар, які вычытвае мае лісты, хоць што-небудзь зразумеў. Аднойчы дзяўчынка даслала Паўлу малюнак з бел-чырвона-белым сцягам. Прыходзіць нам ліст ад Паўла з гэтым малюнкам, а там усё перакручана, іншыя колеры, нейкія свастыкі… Паша ў лісце пытаецца: «Мамачка, што гэта значыць?» Я ведаю, чыя дачушка гэты малюнак даслала, папрасіла арыгінал, і зразумела, што гэта цэнзар пашкодзіў малюнак. Ці мог разумны чалавек, які паважае сябе, такое зрабіць?

Кастусь: – Павел піша, што ў дзень атрымлівае да сарака лістоў і ўсім імкнецца адказаць. Піша, што сядзіць у камеры-двойцы, што адмовіўся ад дачы паказанняў, што яму змянілі следчага. Дарэчы, ведаю, калі прыйшоў новы следчы, Паша заўважыў у яго крыжык на шыі і спытаўся: «Вы што, верыце ў Бога?» – а той пачаў свідраваць яго поглядам. І Паша пачаў свідраваць яго поглядам. Сын кажа, што следчы так дваццаць секунд паглядзеў і адвёў вочы. А Павел заўсёды адмаўляецца ад дачы паказанняў і кожнаму следчаму кажа: «Ідзіце і пакайцеся, што вы робіце?»

– Вольга, жонка Паўла, звяртаецца да вас па дапамогу?

Таццяна: – Яна стараецца абыходзіцца сама, але мы звязваемся амаль штодня. Учора, напрыклад, размаўлялі. Волечка кажа, што верыць у лепшае, але рыхтуецца да горшага. Яна вельмі спадзявалася, што да Новага года Паша выйдзе. Але побач яе сын, Францішак. Дзеткі заўсёды падтрымліваюць.

– Ці атрымліваецца ў вас жыць не толькі пакутамі сына, але і знаходзіць моц для звычайнага жыцця, звычайных радасцяў?

Таццяна: – Жыццё – яно такое. У нас сем унукаў. І акрамя Пашы ў нас дзве дачушкі – Ганна і Дашанька. Для мяне гэта такая радасць, калі ўнукі прыязджаюць. Да таго ж ёсць сяброўкі, з якімі можам сустрэцца і паразмаўляць. У нас цудоўная каманда хрысціян-дэмакратаў, ініцыятыва «Віцебск – горад наш!», мы шмат чаго дамагліся ў горадзе. Такая я натура неспакойная. Цяжка дзень пражыць, калі ты, як той Мюнхгаўзен, нейкі подзвіг не здзейсніў, хоць бы маленькі!

– Ці ёсць у вас адчуванне хуткай перамогі?

Таццяна: – Трэба мець на ўвазе, што нас 26 гадоў катавалі, знішчалі і рыхтавалі па сутнасці да гэтага дня. Распавяду адну гісторыю. Мы вярталіся з чарговага суда, і адна жанчына зрабіла мне заўвагу: «Як ты можаш спакойна размаўляць з ахоўнікамі?» А я заходжу, вітаюся з імі, два пальцы паказваю… Яны ўжо мяне ведаюць, пашпарт не патрабуюць, пытаюцца, як мае справы. І вось я той жанчыне тлумачу, што, па-першае, яны не маюць ніякага дачынення да катаванняў. Гэта людзі, а з людзьмі трэба размаўляць так, як жадаеш, каб з табой размаўлялі. Жанчына пачала мяне пераконваць, што я буду той, якая дарue ўсім, калі мы пераможам. Гэта мяне моцна закранула. Кажу ёй: «Слухай, калі я стаяла ў пікетах яшчэ ўвосень 2019 года, адна пад бел-чырвона-белым сцягам, альбо нас стаяла дванаццаць чалавек на Плошчы Перамогі, на вачах усіх гэтых ціхушнікаў, якія нас здымалі, чаму цябе не было побач?» Яна кажа, што прачнулася толькі 9 жніўня. І я адказала: «Дзякуючы таму, што ты прачнулася толькі 9 жніўня, мы жывём так, як жывём. Ты спрыяла злачынству, якое зараз адбываецца. Вось там царква, пакайся і тады ўжо нешта мне кажы, каб было справядліва».

Таму ўсе тыя людзі, якія прачнуліся толькі 9 жніўня альбо тады, калі Бабарыка ці Ціханоўскі абвясцілі кампанію, – гэта цудоўна. Але вы павінны разумець, што гэта ўсё адбываецца таму, што вы так доўга спалі. А цяпер давайце разам думаць, ад кожнага з нас усё залежыць. Таму што шмат хто палез ізноў у гэтую гнойную кучу. Палезлі, таму што баяцца. Учора я размаўляла з сястрой, яна распавяла мне пра знаёмых, якіх прымушалі падпісваць ліст ад прафсаюзаў. Я пытаю: «І беглі падпісваць?» Яна кажа: «А што ім рабіць?» Ну, калі яны падпісалі, то няхай ведаюць, што разам з тым падпісалі сабе і сваім дзецям прысуды. Таму прадчування вельмі хуткай перамогі, на жаль, у мяне няма.

Кастусь: – Даваць прагнозы ў такіх варунках – няўдзячная справа. Калі б мне хто-небудзь у 1985 годзе сказаў, што СССР ляснецца, я проста пасмяяўся б. А ўсё здарылася за тры дні. Так і тут. Перамены абавязкова будуць.

– Цяпер маладым людзям бывае цяжка, бо не заўсёды бацькі падтрымліваюць іх пазіцыю і прынцыповасць. Што б вы сказалі такім бацькам?

Таццяна: – Ведаю такія гісторыі, яны вельмі балючыя! Я нават не сказала б, я здзівілася б: як можа вось гэтая пачвара быць даражэй за ўласнае дзіця?! Гэта ж ваша крывінка! А тое – хто яно вам? Сваё дзіця паспрабуйце хаця б зразумець.

Кастусь: – Тут я з Таццянай на сто адсоткаў згодны. Наш пасыл адзіны: прыслухоўвайцеся да сваіх дзяцей, разумейце, любіце іх, верце ім, безаглядна верце! Ім жыць, гэта іх будучыня.

Ганна ЕРМАКОВІЧ.
("Новы час")
Фота Паўла Хадзінскага.

КАЛОНКА АЛЕСЯ НЯЎВЕСЯ

Каструлі – верная прыкмета, што люд гатовы да пікета

Валанцёры праекта "Вулічная медыцына" ў сталічным скверы аглядалі бамжоў, а актывісты ініцыятывы "Ежа замест бомбаў" іх кармілі. Суддзя (дарэчы, жанчына) накаранала валанцёрам па 15 сутак арышту. Сведка-міліцыянер абгрунтаваў свой пратакол гэткім чынам: "Яны ўдзельнічалі ў мітынгу, таму што кармілі бяздомных, былі з каструлямі…"

Жанкі, дзяўчаты і бабулі!
Патрэбна помніць заўсёды,
Што вас звычайныя каструлі
Давесці могуць да бяды,
Тым больш калі вы не ў кватэры,
А з той каструляй выйшлі ў двор:
Крамолай міліцыянеры
Каструлі лічаць з гэтых пор,
Як парасон, што бел-чырвоны,
І як такі ж "нацдэмны" сцяг:
Згрэбуць адразу пінкертоны,
І потым будуць справы шваx.
Каб вы далі мне ўсё-ткі веры
І папярэдзілі бяду,
Я пра эксцэс у мінскім скверы
З усмешкай вам распавяду.
Там аглядалі валанцёры
Усю бадзяжную гурму:
Магчыма, нехта вельмі хворы,
І трэба лекі даць яму.
Яшчэ бамжоў кармілі ежай,
Бо голад цётцы не раўня –
З кантэйнераў ядой нясвежай
Яны харчуюцца штодня.
"Мянты" на тыя "працэдуры"
Пазырквалі са стараны.
Настрой у іх паганы, хмуры.
Чым недавольныя яны?
Там, дзе людзей, так лічаць, куча,
Патрэбна пільнаваць як след,
Бо ў гэтай кучы немінуча
Успыхне мітынг ці пікет.
Не падступаліся спачатку
Да валанцёраў тых, пакуль
Яны, "ахоўнікі парадку",
Не згледзелі ў руках каструль.
Каструля – верная прыкмета,
Што зараз будзе працы шмат:
Усё гатова да пікета,
Вось-вось дастануць і плакат.
"Ахоўнікі" нутром адчулі,
Які ў паганцаў гэтых план:
Дубасіць стануць у каструлі,
Нібыта ў бубен, барабан.
Перабяруць, магчыма, меру
І з крыкам "Беларусь жыве!"
Памкнуцца міліцыянеру
Каструляй даць па галаве.
Каму ж у рэшце рэшт цікава,
Калі каструля квэцне ў лоб?
І, абступіўшы злева-справа,
Службоўцы правялі захоп.
Што "бунтары" панеслі кару –
Да варажбіткі не хадзі.
Шкада, што я не ўбачыў твару
(А то жаночы твар) суддзі.
Пакінуўшы астаткі злосці
На пратэстантаў у судзе,
Яна ў каструлі варыць штосьці
Ці смажыць на скавародзе…

***

Пад забаронай і каструлі…
Жанкам хоць крычма закрычы,
Бо некалі ж яны пачулі,
Што трэба ім варыць баршчы.

Аднадумцы

Не знаюць гэта многія з людзей,
Дык варта запісаць сабе на лбе:
Чым у жыцці ты думаеш радзей,
Тым болей аднадумцаў у цябе.

Вячэраць хочацца штодзень

– Можа, калі павячэраем разам? –
Хлопец інтымна размову вядзе.
Быў агарошаны ейным адказам:
– Есці, між іншым, хачу я
штодзень…

Поўная і пустая

Бацька даводзіць даросламу сыну
(Кожны гарэлку глытае):
– Шклянка напоўнена напалавіну
Ці напалову пустая –
Гэта не так ужо й важна.
Затое
На неблагой пасядзелцы
Важнае мае значэнне другое:
Што засталося ў бутэльцы…

КОМПЕТЕНТНОЕ МНЕНИЕ

Попытки навязать идеологическую символику умершего государства современной нации – политическая некрофилия, и не более того

Проблема с запретом *бел-чырвона-белага* флага… Но ведь его невозможно запретить просто потому, что невозможно запретить Беларусь.

Нет, можно, конечно, издать циркуляр и думать, что это что-то изменит. Но не изменит ничего. БЧБ будет до тех пор, пока будет Беларусь.

Логика ябатек такова: раз флаг использовали коллаборационисты, значит, он фашистский и от него надо отказаться. Последовательное развитие этой логики не в том, чтобы предлагать ябатькам в таком случае запретить и флаги Бельгии или России. Для этого у них руки коротки, да и где Бельгия та находится, они на карте не покажут.

Последовательное развитие этой логики в том, что под этим флагом было учреждено современное белорусское государство Республика Беларусь. И, коль уж флаг «фашистский», то и от использовавшего его государства надо отказаться? Или согласиться, что все мы живем в изначально в основе своей в «фашистском» государстве?

Уникальность и сакральность БЧБ в том, что это – национальный флаг, появившийся в тот исторический момент, когда белорусы заявили о себе как о сформировавшейся нации. Именно под ним были учреждены оба белорусских национальных государства – и БНР, и РБ. Этот флаг – символ нации и символ состоявшегося и оформившегося в 1991-м национального государства. Именно в этом государстве мы живем уже 30 лет, и именно бело-красно-белый был символом его появления и остается символом существования.

О действующей символике – красно-зеленом флаге и не очень понятно каком гербе – этого сказать нельзя. Эти символы не имеют к национальному государству никакого отношения. Это – вариации на символику идеологического государства СССР, в котором интересы людей, народов и наций были задвинуты на тридцать третий план в угоду неким нежизнеспособным идеологическим и теоретическим конструкциям, потерпевшим в итоге полный крах. В результате чего полный крах потерпело и то государство, исчезнув с карты мира.

Попытки навязать идеологическую (против национальной) символику умершего государства современной нации – политическая некрофилия, и не более того. Будущего на таком фундаменте не построишь. И совершенно логично, что пришел момент, когда в обществе это поняли. Возможно, еще не все, но процесс пошел, и он необратим.

В 1990-х годах я смотрел один футбольный матч между Германией и Голландией. Голландские болельщики умудрились протащить на трибуну велосипед, который подняли с плакатом: «Больше не отнимете». Уж не знаю, придумал комментатор эту историю на ходу, или такое и вправду было, но он объяснил происходящее тем, что во время Второй мировой нацисты ввели в Нидерландах запрет на велики.

Голландцы, конечно, не сделали из велосипеда национальный символ только потому, что его запрещали немцы. Транспортное средство осталось тем, чем и было, – транспортным средством.

Точно так же и наш БЧБ, какие бы идиотские распоряжения кто ни издавал, навсегда останется тем, что он есть, – флагом, под которым сформировалась белорусская нация и было учреждено существующее белорусское государство – Республика Беларусь.

А после всех тех страданий, которые были (и, наверное, к сожалению, еще будут) под ним вынесены, – еще и настоящей святыней.

Жыве Беларусь!

Пётр КУЗНЕЦОВ, политический обозреватель.

ТАМ, ЗА КРАТАМІ

Павел Севярынец у ізалятары піша казку для сына

Таксама палітык распавёў, ці праводзяцца нейкія следчыя дзеянні па яго справе.

Нагадаем, што Павел Севярынец быў затрыманы 7 чэрвеня 2020 года. Палітыка змясцілі ў ізалятар на Акрэсціна, цягам лета там у яго адбыліся некалькі новых судоў, дзе палітыку дадавалі ўсё новыя суткі адміністрацыйнага арышту. Севярынец павінен быў выйсці на волю 21 жніўня, але напярэдадні стала вядома пра завядзенне на яго крымінальнай справы.

Паўлу Севярынцу прад'яўлена абвінавачанне паводле ч.2 арт.293 Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь (масавыя беспарадкі).

"За той час, пакуль я ў ізалятары, атрымаў больш за тысячу лістоў, – напісаў **Павел Севярынец** у апошнім лісце да праваабаронцы **Міхаіла Пастухова**. – *"Следства" мае такі выгляд: досыць рэгулярна, раз на тры тыдні, мяне водзяць да падпалкоўніка юстыцыі, які марна прапаноўвае мне распісацца за праведзенне нейкіх "экспертыз" у дачыненні да іншых людзей.*

Ніякіх паказанняў я, натуральна, не даю, ніякіх пэпэраў не стаўлю. Тлумачу падпалкоўніку, што Следчы камітэт, паводле закона, павінен расследаваць крымінальныя забойства, перавышэнне паўнамоцтваў, збіцці, незаконныя арышты і затрыманні за апошнія паўгода, а не фабрыкаваць "справы" на невінаватых. Кажу яму пра Бога. Ён адмоўчваецца і выклікае канвой".

Таксама Павел Севярынец паведаміў, што ў ізалятары ён піша трэцюю кнігу рамана "Беларусалім", казкі для сына, складае віктарыны, адпісвае лісты і моліцца за Беларусь.

"Лісты Паўлу носяць пачкамі штодня, не паспявае дзень у дзень адказваць, – дадае жонка палітыка **Вольга Севярынец**. – *Працягвае пісаць Францішку казку. Хоць я дасылаю яму пазітыўную аналітыку па сітуацыі тут, але ён рыхтуецца да горшага і думае, што суд над ім будзе бліжэй да мая.*

Ён заўсёды кажа: рыхтуйся да горшага, тады жыццё будзе прыемным сюрпрызам. І, ведаеце, я зараз з ім пагаджуся. Калі ты абнадзейваеш сябе, што ўсё будзе добра, то ты расслабляешся і здымаеш адказнасць з сябе, са сваіх дзеянняў. Калі наадварот, то ў цябе вызваляецца і больш сілы, і больш жадання рабіць і змяняць нешта самому. Не люблю зараз чытаць салодкую аналітыку і прадказанні, лепш буду думаць, што ў сённяшняй сітуацыі ўсё залежыць толькі ад таго, што зраблю канкрэтна я. Будзем працягваць казку пра Белага анёла, Зорку і цёмную краіну, якая робіцца светлай".

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

УДАКЛАДНЕННЕ

Лукашэнка памыліўся…

Выступаючы на Усебеларускім народным сходзе, Аляксандр Лукашэнка сказаў, што ў Літве цяпер пражывае мені за 2 мільёны чалавек. Ён у чарговы раз дапусціў недакладнасць.

Паводле дадзеных ААН, у 2020 годзе насельніцтва Літвы складала 2 мільёны 669 тысяч чалавек.

Падчас выступлення Аляксандр Лукашэнка таксама заявіў, што ў тыя часы, калі Літва ўваходзіла ў Савецкі Саюз, яе насельніцтва складала 4 мільёны чалавек. І гэтая лічба памылковая. Максімальная колькасць насельніцтва Літвы была ў 1990 годзе – 3 мільёны 700 тысяч чалавек.

ПОЛИТКУХНЯ

Ползучая экспансия Москвы: большая угроза для Беларуси

Медведев снова заговорил об интеграции

В декабре 2018 года **Дмитрий Медведев**, будучи тогда российским премьером, заявил, что Россия готова и дальше продвигаться по пути строительства Союзного государства, включая создание единого эмиссионного центра.

В сентябре 2019 года они с белорусским коллегой **Сергеем Румасом** даже парафировали соответствующую программу из 31 дорожной карты, но в конечном счете согласовать удалось не все из них. Серьезные разногласия сохранились, и в итоге, по мнению директора Центра стратегических и внешнеполитических исследований (Минск) **Арсения Сивицкого**, в Кремле вообще отказались от этого проекта.

Однако, как выяснилось, вопрос там с повестки дня еще не снят. При этом складывается впечатление, что роль главного публичного оратора в этом плане оставлена за Медведевым, так как именно он 1 февраля в интервью российским СМИ снова обратился к той же теме.

По словам Медведева, никакой альтернативы интеграционному движению нет, а потому, дескать, *«нужно интегрироваться теснее и реализовывать весь потенциал союзного договора, включая <…> самые разные вопросы, вплоть до единой валюты»*.

Это вызвало тревогу у сторонников независимости нашей страны, поскольку трудно не согласиться с бывшим главой Нацбанка **Станиславом Богданкевичем** в том, что введение единой валюты означает полную утрату суверенитета.

По мнению политолога **Павла Усова**, словами Медведева Россия дала ясно понять, что не намерена отказываться от планов захвата соседних территорий и расширения империи.

А Народное антикризисное управление (НАУ) сообщило, что в Нацбанке Беларуси идет активная работа по дорожной карте о единой валюте с Россией, что, впрочем, тот тут же опроверг.

Кремль пока не хочет форсировать процесс

По-видимому, этому опровержению можно верить. Прежде всего, вопрос единой валюты теперь уже не совсем в компетенции Медведева, ныне заместителя главы Совета безопасности РФ.

К тому же его нынешний аппаратный вес в России вовсе не выглядит солидным. Особенно по сравнению с влиянием таких фигур, как секретарь Совбеза **Николай Патрушев**, министр иностранных дел **Сергей Лавров** или директор Службы внешней разведки **Сергей Нарышкин**, которые отметились в обсуждении путей выхода из белорусского кризиса. Но проблем интеграции они вроде бы не касались, речь шла главным образом о проведении в Беларуси конституционной реформы.

Поэтому высказывания Медведева вряд ли можно расценивать как некий чрезвычайный сигнал из Москвы. Судя по всему, на сегодня там если и не отказались окончательно от идеи «достроить» Союзное государство, то отодвинули ее на неопределенный срок.

Тем более что, похоже, в игру на этом поле более энергично включаются Соединенные Штаты. Как известно, в принятом американским Конгрессом в конце прошлого года обновленном Акте о демократии в Беларуси содержится пункт, констатирующий, что *«США не признают включения Беларуси в Союзное государство с Россией»*. Так что активничать в этом вопросе означает для Кремля, что можно нарваться на санкции.

Сделка между Москвой и Вашингтоном по белорусскому вопросу маловероятна

Тем временем появляются признаки того, что США снова будут уделять больше внимания продвижению демократии в мире.

4 февраля новый президент Джо Байден объявил: *«Мы должны начать с дипломатии, основанной на самых оберегаемых демократических ценностях: защита свободы, продвижение возможностей, поддержка универсальных прав, уважение к власти закона и достоинству каждого человека. Это основной принцип нашей мировой политики, нашего мирового могущества»*.

Как бы в подтверждение группа американских сенаторов внесла в Конгресс законопроект о введении санкций против России из-за ареста Алексея Навального. Документ с большой долей вероятности примут, так как в группу входят представители обеих ведущих партий.

А на встрече с руководителем НАУ **Павлом Латушко** назначенный посол США в Беларуси **Джули Фишер** пообещала: Вашингтон задействует все возможные механизмы, чтобы Беларусь сохранила свой суверенитет.

Крайне сомнительно, что в такой обстановке Кремль и Белый дом смогут как-то договориться о совместных действиях по нормализации внутриполитической ситуации в нашей стране, чего не исключали некоторые белорусские аналитики.

Нарастает угроза российской экономической экспансии

Вместе с тем даже отказ России от интеграции, реальный или мнимый, не означает, что угрозы с ее стороны исчезнут – они просто перейдут в другие плоскости, и прежде всего экономическую и военно-политическую.

В частности, эксперты брюссельского издания EU Reporter считают, что некоторые российские бизнесмены, близкие к Кремлю, уже предпринимают шаги для покупки существенной доли в важнейших государственных предприятиях Беларуси. Например, председатель совета директоров и основной акционер «Уралхима» **Дмитрий Мазепин** называется главным претендентом на «Беларуськалий».

Наверняка в России найдутся желающие прибрать к рукам белорусскую нефтепереработку, Минский завод колесных тягачей и еще ряд предприятий. Впрочем, желающие были и раньше, но сейчас белорусскому режиму особенно нужны деньги.

Также Александр Лукашенко ныне вынужден идти на более тесное сотрудничество с Москвой в военно-политической сфере. Не исключено, что снова будет поставлен вопрос о размещении в Беларуси российских военных баз.

Будет ли Америка противодействовать такому развитию событий, и если да, то насколько решительно? Ответ на этот вопрос неочевиден.

Официальный Минск, разумеется, попытается сопротивляться российской экспансии, прежде всего с помощью хорошо освоенной тактики лавирования. Однако в условиях фактического разрыва отношений с Западом это крайне сложная задача.

Андрей ФЕДОРОВ.

(naviny.media)

ЗАЯВЛЕНИЕ

Когда Украина вступит в НАТО – не известно

Генсек НАТО Йенс Столтенберг во время встречи с премьер-министром Украины Денисом Шмыгалем в Брюсселе заявил, что конкретной даты вступления Украины в Альянс еще нет.

По его словам, страна становится ближе к членству в НАТО с внедрением стандартов Альянса. Столтенберг намекнул, что Украина должна продолжать внедрение демократических реформ: *«Чем Украина становится ближе к стандартам НАТО, тем ближе она становится к членству в НАТО. Я не могу назвать конкретную дату вступления, но могу сказать, что мы будем поддерживать ее на пути в Альянс. Лучшее средство – продолжение демократических реформ».*

Премьер-министр Украины Денис Шмыгаль заявил, что Украина хотела бы получить план действий по членству (ПДЧ) в НАТО вместе с Грузией.

27 января Генсек НАТО Йенс Столтенберг обратился с призывом к членам Военного комитета НАТО поддерживать оборонный потенциал странучастниц альянса, в том числе в связи с политикой России.

ОСОБЫЙ ВЗГЛЯД

Суверенная свора

Виталий ПОРТНИКОВ

Министр иностранных дел России **Сергей Лавров** утверждает, что «западные коллеги» пытаются сделать его страну «послушной». **Мария Захарова**, верный оруженосец путинского Риббентропа, утверждает, что Запад отправлял главу европейской дипломатии **Жозепа Борреля** в Москву, чтобы устроить «публичную порку». А когда это не получилось – впал в истерику.

Лавров и Захарова ошибаются. Запад вовсе не хочет, чтобы в России его «слушались». Запад хочет, чтобы российские войска не пересекали границы соседних стран, не убивали и не грабили. Запад хочет, чтобы российское руководство не применяло запрещенное во всем мире химическое оружие – ни за границами страны, ни у себя дома. Запад хочет, чтобы опричники этого самого российского руководства не избивали собственных граждан. Это не вопрос послушания, господин Лавров. Это вопрос человеческого поведения. Люди не должны вести себя как дикие звери, даже если работают на должностях министра иностранных дел или президента России. Нахождение на такой должности – это вовсе не привилегия быть чудовищем.

И никакой «публичной порки» России в ходе визита Жозепа Борреля тоже не предполагалось. Как раз Боррель проявил классические качества западного дипломата, уверенного, что даже у откровенных бандитов должны оставаться хоть какие-то человеческие мотивации, хоть какое-то чувство перспективы, хоть какой-то инстинкт самосохранения. И в ответ на это убеждение, давно устаревшее для путинской России, действительно произошла публичная порка.

Не публичная порка России, нет. Публичная порка Борреля. Лавров с компанией гопников, выдававших себя за дипломатов и журналистов, в буквальном смысле слова издевался над гостем из Брюсселя, который посмел – посмел! – в священных стенах российского Министерства иностранных дел заикнуться о Навальном и об избиении людей. Хотя самим правителем было русским языком сказано: захотели бы отравить – отравили бы! И если продолжить эту блестящую мысль, то захотели – и посадили! Захотели – и избили! И дальше будем бить по почкам того, кто подвернется под руку! Потому что хотим! Потому что мы – банда! Государство-банда!

И в лучших понятиях банды они буквально гоготали над этим пожилым человеком, который вдруг решил, что может с ними разговаривать на человеческом языке. Они буквально кричали ему в лицо «у вас в Америке негров линчуют!». Не в переносном, а в прямом смысле слова – вот именно эту фразу, которая еще в советские времена была индикатором идиотизма, а сейчас стала вполне приемлемым доказательством дипломатической и журналистской состоятельности.

На Западе эту публичную порку называют позором и провалом Борреля. Может быть! Но это прежде всего позор России – услужливый лживый циник, притворяющийся дипломатом, развязная невежественная бандерша, притворяющаяся «говорящей головой» этого отвратного МИДа, толпа проходимцев, притворяющихся журналистами, – пришедшие на казнь, на публичную порку человека, прилетевшего к ним с добрыми намерениями, а потом нагло уверяющие, что это их подлую толпу собирались пороть, а они благополучно увернулись, чтобы не стать «послушными». И эта стандартная тактика, которую избирает в суде любая банда, обвиняемая в издевательстве над своей жертвой, теперь гордо именуется в России политикой. Теперь это называется дипломатией. Теперь это оказывается журналистикой. А на самом деле остается обычной низостью, которую можно измерять в боррелях.

СОЛИДАРНОСТЬ

Белорусы Канады приветствуют федеральное финансирование демократических проектов в Беларуси

Белорусские общественные организации в Канаде говорят, что они взволнованы решением федерального правительства выделить 2,25 миллиона долларов на финансирование демократических и гражданских групп в Беларуси, которые продолжают бороться с железным кулаком правления президента Александра Лукашенко.

Новое финансирование идет по пятам за выделением Оттавой 600.000 долларов на повышение роли женщин в белорусском гражданском обществе и поддержку независимых СМИ.

Канада не признала результаты президентских выборов 2020 года.

«Канада с самого начала кризиса активно участвует в поддержке демократических устремлений народа Беларуси и мирном урегулировании нынешней политической ситуации», – говорится в заявлении министра иностранных дел **Марка Гарнеу**. – *Мы будем и впредь выступать за подлинный и инклюзивный национальный диалог, чтобы будущее Беларуси отражало волю ее граждан».*

Андрей Дашков, директор и председатель правления Ванкуверского отделения демократической некоммерческой организации *iHelpBelarus.org*, заявил, что его организация с нетерпением ждет сотрудничества с федеральным правительством, чтобы убедиться, что финансирование *«используется для достижения максимального положительного эффекта»*.

«Мы приветствуем решение Канады продолжать поддерживать народ Беларуси и его законные и мирные протесты», – сказал Дашков.

Министерство международных дел Канады заявляет, что белорусские власти проводят систематическую кампанию репрессий и спонсируемого государством насилия против общественных протестов и деятельности оппозиционно настроенных граждан и организаций.

«Поскольку наши друзья и семья на родине уже более полугода ежедневно участвуют в мирных акциях протеста, мы, активные члены белорусской диаспоры в Канаде, делаем все возможное, чтобы помочь им», – сказала **Александра Нестершук**, активистка из Ванкувера (Британская Колумбия). – *Именно поэтому мы очень рады, что Канада вновь демонстрирует поддержку этим недавно введенным пакетом финансирования для оказания помощи народу Беларуси в его переходе к свободному и демократическому обществу. Конечно, многое еще предстоит сделать, но вместе мы спасем Беларусь от падения в военную диктатуру»*.

Ирина Сазанович, директор *iHelpBelarus.org*, заявила, что финансирование происходит в критический момент для демократического движения в Беларуси и мировой белорусской диаспоры.

«После выборов в Беларуси в августе 2020 года, когда действующая власть сфальсифицировала результаты и направила невообразимое насилие со стороны полиции и спецназа на мирных демонстрантов, белорусы Канады пожертвовали сотни тысяч долларов на поддержку жертв насилия и преследования со стороны режима Лукашенко», – сказала Сазанович.

По ее словам, белорусская община в Канаде организовала многочисленные благотворительные акции в поддержку демократического движения в Беларуси. Но из-за экономических последствий пандемии COVID-19 организаторы заметили значительное падение пожертвований, сказала Сазанович.

В дополнение к финансированию белорусских демократических организаций Канада ввела три раунда адресных санкций в соответствии с законом «О специальных экономических мерах против 55 белорусских должностных лиц, причастных к продолжающимся широкомасштабным и систематическим нарушениям прав человека, происходящим в Беларуси», сообщает Министерство международных дел Канады.

Канада наряду с 16 другими государствами-членами Организации по безопасности и сотрудничеству в Европе (ОБСЕ) обратилась к Московскому механизму для расследования случаев нарушения прав человека в Беларуси.

Связаться с официальными лицами белорусского посольства в Оттаве для комментариев не удалось.

Левон СЕВУНЦ.
(Radio Canada International)

ПРОИСШЕСТВИЕ

На обледеневшей дороге столкнулись более 130 машин

Несколько человек погибли, десятки получили ранения

Обледенение дороги стало причиной массового ДТП в США. 11 февраля на трассе I-35 в северо-восточной части штата Техас столкнулись более 130 автомобилей. Подробности сообщает CNN.

Как рассказал представитель местных экстренных служб, авария произошла в темное время суток после ледяного дождя, который обрушился на штат, пишет *РБК*. В итоге авария растянулась почти на 2,5 километра.

По данным CNN, в этой аварии погибли по меньшей мере 6 человек, а 65 человек обратились за медицинской помощью. При этом уточняется, что среди погибших в этом ДТП не было детей.

Видео с места событий опубликовал телеканал CNBC. Снятый с воздуха сюжет позволяет оценить масштаб аварии и повреждений, полученных столкнувшимися из-за льда на дороге машинами.

Для ликвидации последствий ДТП на место инцидента прибыло 26 пожарных машин, 80 полицейских автомобилей и 13 скорых. Для эвакуации водителей и пассажиров, которым не требовалась серьезная медицинская помощь, использовались несколько автобусов.

БУДЬТЕ ЗДОРОВЫ

Онкологи доказали противораковую активность зеленого чая

В зеленом чае ученые нашли вещество, сообщает *ТАСС*, способное уничтожать раковые клетки, заставляя те производить молекулы белка p53. Известно, что ген p53 управляет производством белка, который отвечает за механизм самоуничтожения клетки в том случае, если в ее ДНК появляются серьезные повреждения.

Вследствие мутаций в этом гене появляется множество опухолей, которые неплохо противостоят химиотерапии. Иногда ген p53 остается невредим, но его активность снижается из-за мутаций в других участках ДНК. Это, например, может происходить при мутациях в гене MDM2, который защищает здоровые клетки от случайной гибели, убирая «лишние» молекулы белка p53. Ученые попытались установить, как повторно активировать p53 и подавить другие гены, вызвав смерть раковых клеток.

Политехнический институт Ренсселера считает, что поможет в этом EGCG (галлат эпигаллокатехин). Его можно найти в листьях зеленого чая. Это сильный антиоксидант, подавляющий воспаление. Было установлено: молекулы EGCG активно соединялись с p53. В итоге белок активировался, и раковые клетки уничтожались – p53 запускал в раковых клетках механизм самоуничтожения.

ПИКИРОВКА

США и ЕС обвинили Россию в блокировке решения конфликта в Донбассе

Дипломат из США на видеоконференции Совбеза ООН призвал Москву прекратить агрессию в Донбассе и выполнять Минские соглашения. Европейские участники Совбеза осудили нарушение Россией суверенитета Украины.

США и Евросоюз обвинили Россию в блокировании любых вариантов решения конфликта на востоке Украины. *«Россия должна немедленно прекратить свою агрессию на востоке Украины и оккупацию Крыма»*, – заявил американский дипломат **Родни Хантер** на видеоконференции Совета Безопасности ООН 11 февраля. Он призвал Москву *«вывести войска с украинской территории, остановить поддержку своих марионеток и иных вооруженных группировок, а также реализовать обязательства, принятые в рамках Минских соглашений»*.

Европейские страны – участницы Совбеза ООН обнародовали совместную декларацию с осуждением продолжающейся нестабильности в Донбассе. Россия *«явно нарушает фундаментальные принципы международного права, применяя силу против территориальной целостности и суверенитета Украины»*, – говорится в документе. Авторы выразили глубокую обеспокоенность присутствием российских военнослужащих и оборудования в украинских регионах, не контролируемых Киевом.

В свою очередь постоянный представитель России при ООН **Василий Небензя** отверг упреки в адрес Москвы. Небензя на созванной Москвой видеоконференции обвинил Украину в невыполнении Минских договоренностей и поддержке со стороны французских и германских «защитников».

Аннексия Крыма и конфликт в Донбассе

Россия в марте 2014 года аннексировала украинский полуостров Крым и считает его своей территорией. Киев и подавляющее большинство стран мира аннексию украинской территории не признают. Вскоре после аннексии Крыма США, Евросоюз, Австралия, Новая Зеландия и Канада ввели в действие первый пакет санкций против Москвы.

В апреле-мае того же года в Донбассе при поддержке Москвы были незаконно провозглашены псевдогосударственные образования – «Донецкая народная республика» и «Луганская народная республика». Санкции в отношении России были расширены из-за поддержки Москвой сепаратистов на востоке Украины и поставок им оружия. Киев, со своей стороны, начал военные действия против вооруженных сепаратистов. По оценке ООН, с 2014 года в Донбассе погибли около 13 тысяч человек.

ПАРАЛЕЛІ

Як Жанна Д'Арк...

Алена Папова**, актывістка расійскага праваабарончага руху, разважае пра мужны ўчынак **Марыі Калеснікавай.

– У той мэтавай групе, дзе я кантактую, тэма Беларусі гучыць увесь час. Мы вамі вельмі захапляемся і лічым велізарным прыкладам. Беларускі рух за свабоду выбару і за павагу да сваіх правоў аказаўся нашмат больш з'яднаным і моцным, чым было ў нас у 2011–2012 гадах.

Чаму Марыя? Таму што гэта вельмі яркі ўчынак – не з'ехаць, разарваць свой пашпарт, пасласць да чорта ўсю гэтую сістэму, усе пагрозы. Гэта быў учынак практычна як у Жанны Д'Арк – устаць на гэтае вогнішча, куды вельмі актыўна падкідваюць дровы ўсе навакольныя, гарэць у гэтым агні і ўсё роўна не пайсці супраць сваіх перакананняў. Такой яркай лідаркі я даўно не сустракала.

На мой погляд, у параўнанні з Марыяй гасне славутая Юлія Цімашэнка. У Цімашэнкі быў зарад выключна на ўладу, а ў Машы абсалютна іншы пасыл – на ўнутраную свабоду, на аб'яднанне, на негвалтоўнасць. Мы ўсе вельмі актыўна Машу падтрымліваем, думаем, што можна зрабіць з нашага боку, што ў нашых сілах, каб усе палітычныя зняволеныя ў Беларусі адчувалі, што яны не адны, што людзі ў Расіі, якія змагаюцца за правы чалавека, іх вельмі падтрымліваюць. Нам вельмі важна, каб палітзняволеныя жанчыны, і асабліва Марыя Калеснікава, ведалі, што яны для нас проста на п'едэстале і мы гатовы за іх змагацца.

Я і наша арганізацыя «Ты не адна» (сетка ўзаемадапамогі жанчын) адправілі ліст генеральнаму пракурору Беларусі і ліст у суд. Мы лічым знаходжанне Машы пад вартай залішнім, а яе зняволенне – маніпуляваннем правам і грэбаваннем правамі чалавека, пакольскі з надуманых прычын Маша знаходзіцца пад арыштам, як, уласна, і ўсе беларускія палітвязні. Мы напісалі генеральнаму пракурору, што тыя злачынствы, якія ёй інкрымінуюцца, дагэтуль не былі даказаны, што яна ўтрымліваецца пад вартай у непрымальных для яе здароўя ўмовах. Мы як жаночая праваабарончая супольнасць Расіі разлічваем, што Генеральная пракуратура будзе выконваць свае абавязкі – кантраляваць сілавыя структуры, каб яны выконвалі закон. Гэта, вядома, усё лірыка і словы, і нашы паперы – гэта проста паперы. Самае галоўнае, што мы хацелі перадаць сваімі дзеяннямі, што Маша для нас такі ж моцны і яркі прыклад, як Жанна Д'Арк для многіх у гісторыі чалавецтва.

Смелыя ўчынкі дзвюх моцных асоб

Вяртанне Аляксея Навальнага ў Расію і ўчынак Марыі Калеснікавай – гэта два ўнікальныя смелыя ўчынкі дзвюх моцных асоб. Марыя ў мяне выклікае нават большую пашану. Аляксей у Расіі мае велізарную колькасць паслядоўнікаў, і яна павялічваецца. Калі падчас выбарчай кампаніі ён прэтэндаваў на пасаду мэра Масквы і яго на адзін дзень «закрывалі», мы ўсе выходзілі да будынка Дзяржаўнай думы, і гэта была шматлюдная акцыя. Аляксей ведае, што ў яго вельмі вялікая падтрымка, і гэта заўсёды дае сілы. У Машы гэтага не было.

Маша адрозніваецца ў падыходах. Аляксей – палітык. Палітыка ў нашай гендарнай постсавецкай гісторыі ўсё ж лічыцца мужчынскім заняткам. Лукашэнка часта дыскрымінуе жанчын у сваіх выказваннях, маўляў, жанчыны мусяць быць кухаркамі, а мужчыны – кіраваць дзяржавай, даводзячы людзям, што жанчыны толькі побач пастаяць прыйшлі.

Учынак Машы сапраўды гераічны. Сусветная супольнасць не так уважліва за яе лёсам назірае. Гэта відаць, бо яна дагэтуль знаходзіцца пад вартай. У мяне ўвесь час сэрца сціскаецца. Я не разумею, чаму сусветная супольнасць не ўключыцца з такой яркай жаночай тэмай і кансалідавана не скажа: вызваляйце палітзняволеных, Марыю асабліва, і ўсіх жанчын-палітзняволеных! Няважна, мужчыны ці жанчыны палітзняволеныя, важны не пол, а асобы і за што яны змагаюцца. Міжнародная ўвага да Аляксея моцна прыцягнута, а да Марыі – не.

Маша разарвала свой пашпарт; што з ёй робяць, не вядома. Яна рэзка знікла з інфармацыйнага поля Расіі. Пра Аляксея паўсюль прaцягваюць гаварыць, і ў Беларусі таксама. А Машу пасадзілі, і ў нас цішыня наступіла. З яе за кратамі маральна здзекуюцца. Многія лісты не даходзяць. Чаму пра гэта гучна не гавораць? Я спадзяюся, што Аляксей калі-небудзь з Машай сустрэнецца. Я ўвогуле спадзяюся, што надышоў час новых палітыкаў. Гэта людзі, якія нічога не баяцца. Асабліва не баяцца гэтага сілавога катка.

Пра беларускі жаночы пратэст

Я захапляюся жаночым пратэстам у Беларусі. Нізкі паклон! Калі мы выходзілі да беларускай амбасады ў Маскве, сярод нас стаялі жанчыны-беларускі, якія чыталі вершы, спявалі песні, так годна сябе паводзілі!.. Мне здавалася, што мы стаім побач з маральнымі глыбамі, жанчынамі са сталёвым хрыбетнікам, велізарнай сілай волі, якія гараць вялікая ідэяй, дзеля якой яны там стаяць. Сусветная гісторыя, гісторыя Беларусі, гісторыя Расіі пацвярджае, што, калі жанчыны пляча ў пляча становяцца, мы можам разам выправіць увесь маразм і цемрашальства вакол нас. Я бачу, як жанчыны не баяцца, як вядуць блогі, як дапамагаюць вязням, як удзельнічаюць у акцыях, і гэта ўсё не спыняецца, нягледзячы на гэты флёр і фон, калі Лукашэнка сядзіць на троне, надзеўшы на сябе царскую карону.

Жанчыны, адрозна ад мужчын, як я бачу, ніколі не робяць кроку назад. У іх ёсць ідэя, у нас усіх ёсць ідэя, што мы хочам жыць у іншай будучыні. Я ведаю вельмі шмат жанчын, якія ўдзельнічаюць у пратэстах. Яны вельмі слушна фармулююць, што, як і навошта мы можам зрабіць. Мы ў Расіі кажам, што, калі б наша жаночая праваабарончая супольнасць так выходзіла, у нас ужо быў бы закон аб хатнім гвалце, закон супраць дамаганняў. Слуцкага, які дамагаўся журналістак, выгналі б з Дзяржаўнай думы, і сістэма змянілася б. Але мы чамусьці так не можам, мы так масава гэтага не робім. І гэта адрознівае нас ад вас.

Пра жаночы парадак дня ў мірным пратэсце

Я думаю, што ў вас цяпер стаіць самая галоўная мэта – унутраная і вонкавая свабода, і каб будучыня змянілася ў лепшы бок. І потым жаночы парадак дня, гендарны парадак абавязкова з'явіцца. У гэтых пратэстах шмат удзельнічае жанчын, нашых паплечніц, саюзніц, я ведаю шмат жанчын – суаўтарак закона аб хатнім гвалце ў Беларусі, якія ўдзельнічаюць у пратэстах. Барацьба з дыктатурай дыктуе неабходнасць аб'яднацца вакол 2–3 ідэй. Тут гэтыя ідэі – сфальсіфікаваныя вынікі выбараў і неабходнасць свабоды і справядлівасці. Дзеля гэтых ідэй людзі аб'ядналіся. Лепей цяпер не сегментавацца. Большасць тых, каго я бачу, – людзі, якія выступаюць супраць гвалту, і тэма хатняга гвалту будзе потым на парадку дня.

Пра лідарку Святлану Ціханоўскую

Выдатны прыклад чалавека, які ідзе, нягледзячы на цемру. Я ёю захапляюся. Глядзела яе інтэрв'ю з Ірай Шыхман. Я сама малаэмацыйны чалавек, але некаторую частку інтэрв'ю я проста рыдала. Гэтая шчырасць, якая ёсць у Свеце, абсалютна не палітызаваная. Гэта не прагматычная шчырасць, якая ёсць у лідараў-палітыкаў ва ўсім свеце і асабліва на постсавецкай прасторы. Святлана – унікальны лідар, у яе мацярынскі пачатак, ёй верыш, хочацца яе падтрымліваць. Абсалютна неагрэсіўная і пры гэтым вельмі моцная. У свеце мускуліннасці і прадпісанасці агрэсіі Святлана вылучаецца тым, што яе сіла ў абсалютнай негвалтоўнасці. Гэта крута! Я выпісваю некаторыя рэчы, вешаю сабе на сценку, гляджу і думаю, што нам таксама так трэба.

Свабода – гэта тое, за што не страшна і памерці

Мы ўсе раз'яднаны, і ў гэтым вялікая праблема. Трэба навучыцца аб'ядноўвацца. І пазбавіцца страху.

Мы часта задаём сабе пытанне, адкуль у нашым пакаленні сядзіць генетычны страх. У маёй сям'і былі рэпрэсаваныя, расстраляныя, і бацькі культывавалі, што свабода – гэта тое, за што не страшна і памерці.

Гэтага страху няма ў бацькоў і бабуль, а ў мяне чамусьці ёсць, нягледзячы на тое, што я ўдзельнічаю ў многіх акцыях. Гэта вялікая праца над сабой, якая патрэбна ўсім нам.

Ганна СОЎСЬ.

(Радыё Свабода)

СВЕТСКАЯ ХРОНИКА

Пристроили?..

В Белгосфилармонии появился новый дирижер – небезызвестный маэстро Виктор БАБАРИКИН, уволенный из Президентского оркестра в конце 2019 года. Этот протокольный коллектив, как рассказывал в свое время редакции осведомленный источник, дирижер покинул в результате большого скандала: на официальном мероприятии он перепутал гимны, которые должен был исполнять оркестр в честь высокого зарубежного гостя. Случился стыд и скандал. Тем более Виктор Бабарикин к тому времени уже не раз нарушал трудовую дисциплину… И терпение у кого надо лопнуло.

В общем, темпераментный маэстро больше года был не у дел. Но срок наказания, видимо, истек. И имя Виктора Бабарикина появилось на афише Белорусской государственной филармонии – в канун Дня влюбленных он дал свой первый концерт популярных мелодий «Мужчина и женщина». Бывший опальный маэстро теперь в штате филармонии, подтвердил журналистам директор этого старейшего музыкального учреждения А.Никита. Но каким же коллективом все-таки руководит там новый дирижер? Не может же быть дирижер без оркестра! Вот на концерте 13 февраля Бабарикин работал почему-то с музыкантами Белтелерадиокомпании. Тогда при чем здесь филармония? Головоломка.

Оказалось, что пока Виктор Владимирович «внедрен» в камерный ансамбль «Классик-авангард». Опять вопрос: и что, музыкант, всегда тяготеющий к рок-музыке, готов теперь работать над барочными партитурами?! Оказывается, вообще не суть. Он появился, как утверждают информированные источники, «по просьбе». А куда прикреплен, не важно, человека надо было просто пристроить. Может быть, думаю я, «по просьбе» и новый симфонический оркестр для дирижера впоследствии создадут?

Кстати, на концерт «Мужчина и женщина» билеты были недешевые (по сравнению с ценами на концерты классической музыки), и продан был почти весь зал. Говорят, помогли солидные спонсоры. Завидно… На мероприятии был замечен бывший министр культуры Юрий Бондарь, которого вообще-то на филармонических вечерах раньше не видел никто. К слову, персона бывшего патрона Минкульта тоже овеяна слухами: теперь Ю.Бондаря настойчиво прочат в новые директора Большого театра. Что ж, рокировка не новая: мы помним, что предыдущий директор А.Гридюшко тоже был в свое время министерским чиновником. Правда, в кресло руководителя театра пересел из кресла заместителя министра. Вообще, думаю, на позицию топ-менеджера такого огромного и знаменитого коллектива, как труппа Большого, мечтали бы попасть и Минкульта многие. Большой успешно гастролирует чуть ли не по всей Европе. А что министры-замминистры? Они и раньше дальше Бреста у нас ни ногой, ну, а в наступающие санкционные времена тем более.

Виктория ДРОЗД.

Фото Facebook.

ПЫТАННЕ–АДКАЗ

Ці можна з'ездзіць на машыне ў службовую камандзіроўку за мяжу?

"Вядома, што з-за пандэміі межы закрыліся, але ж ёсць і выключэнні. Скажыце, ці магу я, як кіраўнік адной прыватнай кампаніі, з'ездзіць у Варшаву ў службовую камандзіроўку на перамовы з партнёрамі? І пры гэтым адправіцца ў паездку не самалётам, а на сваім аўтамабілі…"

Андрэй КАВАЛЬЧУК, Мінск.

Як паведамляе Дзяржаўны памежны камітэт, забаронены выезд праз наземныя пункты пропуску для грамадзян Беларусі і іншаземцаў, якія маюць дазвол на пастаяннае або часовае пражыванне ў нашай краіне.

Тым часам перасякаць дзяржаўную мяжу можна дыпламатам, членам афіцыйных дэлегацый, дальнабойшчыкам, тым, хто атрымлівае адукацыю за мяжой ці адпраўляецца ў службовую камандзіроўку. Таксама можна выехаць з краіны для лячэння цяжкай хваробы або ў сувязі са смерцю блізкага сваяка.

Пры гэтым тыя, хто мае від на жыхарства, працуе або атрымлівае адукацыю за мяжой, могуць выехаць з Беларусі не часцей за адзін раз на паўгода.

Для замежнікаў выезд за межы Беларусі не закрыты.

Дарэчы, 23 студзеня Памежная служба Польшчы паведаміла, што абавязковы 10-дзённы каранцін для тых, хто прыязджае ў краіну, адменены. але трэба прадаставіць альбо даведку аб вакцынацыі супраць COVID-19, альбо адмоўны вынік дыягнастычнага тэсту на каранавірус, зробленны не пазней як за 48 гадзін да моманту перасячэння мяжы.

Нагадаем: Польшча была на агульнанацыянальным каранціне з 28 снежня па 17 студзеня.

"Калі ў чалавека ёсць камандзіровачныя дакументы ад арганізацыі альбо выпіска з загада аб камандзіроўцы, то ён мае права выехаць у любую іншую краіну наземным транспартам, – паведаміў "Народнай Волі" афіцыйны прадстаўнік Дзяржаўнага памежнага камітэта **Антон БЫЧКОЎСКІ**. *– Хачу ўдакладніць, што гэта не тычыцца індывідуальных прадпрымальнікаў, бо ІПэшнік не можа выпісаць сабе камандзіроўку.*

Увогуле, усю інфармацыю з гэтай нагоды можна знайсці на сайце Дзяржаўнага памежнага камітэта, а пытанні ўдакладніць па тэлефоне гарачай лініі: (+375-17) 365-26-12".

ДАРЭЧЫ

Дзе можна зрабіць ПЦР-тэст?

Калі вы збіраецеся за мяжу і неабходна зрабіць ПЦР-тэст на COVID-19, то лепш за ўсё зараней забраніраваць дату.

У Мінску тэсты можна здаць у некаторых гарадскіх паліклініках, а таксама ў Мінскай гарадской бальніцы хуткай дапамогі. Тэлефон гарачай лініі па пытаннях COVID-19: **(+375-17) 334-34-68**.

Тэсты можна здаць:

– у Рэспубліканскім цэнтры гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя;

– РНПЦ эпідэміялогіі і мікрабіялогіі;

– Мінскім гарадскім цэнтры гігіены і эпідэміялогіі;

– Мінскім абласным цэнтры гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя;

– РНПЦ трансфузіялогіі і медыцынскіх біятэхналогій;

– Гарадскім скурна-венералагічным дыспансеры;

– Мінскім навукова-практычным цэнтры хірургіі, транспланталогіі і гематалогіі.

Варта ведаць таксама, што ў Нацыянальным аэрапорце можна здаць экспрэс-тэст, але такія тэсты не падыдуць для выезду ў тыя краіны, па прылёце ў якія патрабуецца ПЦР-тэст на COVID-19.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
16 ЛЮТАГА 2021 г.

БЕЗ СРОКА ДАВНОСТИ

КУРОПАТЫ: «Немецкий след не найден»

Минуло уже более двадцати лет с тех пор, как в 1999 году было завершено четвертое следствие, проведенное по факту обнаружения массовых захоронений в лесном массиве Куропаты. Но до сих пор его результаты так и не обнародованы. Тем не менее «немецкий след», ради обнаружения которого Военной прокуратурой «по требованию общественности» в очередной раз было проведено новое следствие по старому делу, найден так и не был.

Как это было

3 июня 1988 года в газете «Літаратура і мастацтва» была опубликована статья научного сотрудника Института истории АН БССР Зенона Позьняка и инженера Евгения Шмыгалева «Курапаты – дарога смерці». В статье утверждалось, что в лесном массиве Куропаты захоронены жертвы политических репрессий 1937–1941 годов. Обобщив все имевшиеся материалы, авторы статьи сделали вывод, что на этом месте в предвоенные годы органы НКВД проводили массовые расстрелы людей. Статья имела большой резонанс и послужила основанием для возбуждения Прокуратурой БССР 14 июня 1988 года уголовного дела. Это было первое в СССР уголовное дело в отношении тоталитарного государства за преступления против своего народа в 1930-е годы.

Первое следствие по Куропатам проводилось с июня по ноябрь 1988 года, потом было прекращено и возобновлено в январе 1989 года.

«Это дело было совершенно уникальным, – вспоминал Язеп Бролишс, который в то время был следователем по особо важным делам Прокуратуры БССР. – *Следствие по уголовному делу обычно имеет свои цели: установить событие преступления, того, кто его совершил, определить, под какую статью УК это преступление подпадает, найти потерпевших и т.д. Здесь же, несмотря на то, что событие преступления налицо, было неясно, кого и что искать... Более того, не существовало прецедентов таких расследований, не было ни технологий, ни методик. Это первое такое дело в Советском Союзе. Тем не менее путем проб и ошибок, применяя испытанные технологии и приемы криминалистики, мы вышли из положения. Зато мы оказали хорошую услугу всем тем, кто столкнулся с такими захоронениями после нас».*

В ходе следствия было установлено, что на территории площадью около 30 гектаров расположено 510 предполагаемых захоронений, представляющих собой впадины с признаками оседания грунта. Была произведена выборочная эксгумация, во время которой были обнаружены человеческие останки – 313 черепов, кости скелетов, 340 зубных протезов из желтого и белого металлов.

Обнаружены личные вещи: расчески, зубные щетки, мыльницы, кошельки, обувь, остатки одежды, а также 177 гильз и 28 пуль. 164 револьверные гильзы и 21 пуля выпущены из револьвера системы «наган», 1 гильза из пистолета «ТТ», то есть из штатного оружия сотрудников НКВД.

Как показала комплексная судебно-медицинская и криминалистическая экспертиза, костные останки, обнаруженные при эксгумации, принадлежали не менее чем 356 расстрелянным, останки еще 35 человек были обнаружены строителями и учащимися. На 227 черепах и их фрагментах выявлены огнестрельные повреждения. По оценочным данным, в урочище Куропаты покоится прах не менее 30 тысяч репрессированных.

В ходе расследования было опрошено около 200 очевидцев событий. 55 свидетелей из числа жителей деревень Цна-Иодково, Подболотье, Дроздово, расположенных вблизи лесного массива, показали, что в 1937–1941 годах работники НКВД на крытых автомашинах привозили сюда людей и расстреливали их. Трупы закапывали в ямы. Расстрелы начались в 1937 году и продолжались до 1941 года. Судя по характеру и номенклатуре обнаруженных вещей, в Куропатах были захоронены в основном выходцы из Беларуси, в том числе из западных областей и, возможно, из Прибалтики. Есть основания полагать, что там покоится прах политических заключенных АвтодорЛАГа.

Среди свидетелей, которые давали показания, не было никого, кто во время тех событий находился бы в младенческом или старческом возрасте. Во время следственного эксперимента свидетель Н.Карпович указал место, где в 1937 году видел незасыпанную могилу, наполненную трупами. В ходе эксгумации в указанном им направлении обнаружено захоронение, из которого извлечены 50 черепов, кости скелета, обувь, другие предметы и их фрагменты.

«При разработке пласта захоронения (раскоп №8) извлечены хаотично располагавшиеся в нем предметы: 50 черепов, в том числе 7 со сводом и основанием… На всех 50 черепах имеются повреждения округлой и овальной формы, располагающиеся на различных участках – в теменной, затылочной, височной, лобной областях. Сохранившихся черепов без повреждений не обнаружено…» (Из протокола эксгумации останков).

Практически все опрошенные засвидетельствовали, что во время войны на этом месте расстрелов не было, да и вообще в ту пору версия «немецкого следа» никому не приходила в голову. По словам Язепа Бролишса, *«и тогда, и сейчас у меня не возникало ни малейшего сомнения, что это – дело рук НКВД. В ходе следствия не было найдено никаких доказательств «немецкого следа». А свидетельств того, что расстреливали «компетентные органы», – более чем достаточно».*

Согласно показаниям жителей населенных пунктов, расположенных неподалеку от лесного массива Куропаты, в этом месте во время оккупации Беларуси фашистами каких-либо расстрелов и захоронений не производилось. Были проведены проверки и иных версий. По данным Военного комиссариата БССР, воинских захоронений в лесном массиве, где обнаружены останки, также не имелось.

Показания свидетелей были подтверждены данными КГБ БССР о том, что во время оккупации в Куропатах не располагалось ни концентрационных, ни иных лагерей.

Для того чтобы выяснить, где находились места приведения в исполнение приговоров и решений внесудебных органов за 1937–1941 и 1944–1953 годы, следствие направило запросы в КГБ БССР. Однако, согласно поступившим на запросы следствия ответам, эта организация не располагала документальными данными о местах приведения приговоров в исполнение. Отсутствовали там также и сведения о лицах, исполнявших в указанные годы приговоры и решения о высшей мере наказания. Оказалось невозможным установить и количество расстрелянных. Как мало времени понадобилось для того, чтобы бесследно исчезла память о жертвах и палачах!..

Тем не менее следствием было достоверно установлено, что с 1937-го по 1941 год в лесном массиве Куропаты органами НКВД производились массовые расстрелы граждан. Спустя столько времени определить их личности и конкретные основания казни уже не представилось возможным. В постановлении о прекращении уголовного дела было отмечено: *«Принимая во внимание, что виновные в этих репрессиях руководители НКВД БССР и другие лица приговорены к смертной казни либо умерли, на основании изложенного... уголовное дело, возбужденное 14 июня 1988 года прокурором Белорусской ССР, прекратить».*

Новая версия старого дела

В июне 1991 года члены так называемой общественной комиссии по расследованию преступлений в Куропатах под председательством В.Корзуна направили в Прокуратуру СССР собранный ими материал, якобы доказывающий, что в урочище Куропаты покоятся не жертвы НКВД, а жертвы немецко-фашистских захватчиков.

Осенью 1991-го в Минск приезжал представитель Прокуратуры СССР, но факты, изложенные в обращении «общественной комиссии», не нашли подтверждения. В феврале 1992 года по требованию «общественной комиссии» Прокуратура РБ была вынуждена вновь возобновить расследование. Следствие подтвердило выводы государственной комиссии.

В 1993 году «общественная комиссия» обратилась в Верховный Совет РБ с предложением дезавуировать выводы, к которым пришла государственная комиссия в своем расследовании куропатских событий.

Верховный Совет в ответ поручил Генеральному прокурору республики В.Шолодонову вернуться к этому делу, повторное расследование поручили старшему следователю по особо важным делам Прокуратуры РБ Валерию Комаровскому. Именно к тому времени относится возникновение версии о «немецком следе» и о том, что в Куропатах не НКВД расстреливал советских граждан, а немцы – привезенных сюда в качестве переводчиков гамбургских евреев.

Тогда же бывшая белорусская подпольщица Мария Осипова, которая принимала участие в работе государственной комиссии во время первого следствия, спустя четыре года вдруг вспомнила, что во время войны через Комаровку в сторону Зеленого Луга немцы гнали на расстрелы мирных граждан. Иными словами, новому следствию пришлось иметь дело с несколькими версиями, каждая из которых противоречила выводам предыдущей.

Новое расследование дела по Куропатам было проведено досконально. Для того чтобы исключить версию расстрелов евреев немецкими оккупантами, Валерий Комаровский запросил иерусалимский Институт катастрофы и героизма европейского еврейства в годы Второй мировой войны Яд-Вашем, где собрана наиболее полная информация о репрессиях в отношении евреев. В ответе было указано, что данных о расстрелах еврейского населения в районе Зеленый Луг – Броды не имеется. Нет информации о расстрелах в Куропатах и в немецких архивах. Немецкие эксперты подтвердили, что метод захоронения в Куропатах – не немецкий. Гитлеровцы обычно копали большие могилы – до 50–60 метров в длину, перед «акцией» жертв раздевали, забирали личные вещи, снимали золотые коронки.

Был обнаружен и «польский след». В частности, в одном из российских архивов был найден приказ за подписью Л.Берия об этапировании из тюрем НКВД западных областей Беларуси в Минск 3000 офицеров польской армии и заочного приговора их к расстрелу. В марте-апреле 1940 года они были доставлены в Минск, след их тут теряется. Одним из предполагаемых мест их расстрелов и захоронений является урочище Куропаты.

Фактически было доказано, что Катынь и Куропаты – звенья одной цепи.

После исследования всех документов было вынесено постановление об отсутствии мотивов для возобновления следствия по Куропатам. Собранные доказательства свидетельствовали о несостоятельности предположений так называемой «общественной комиссии». Анализ имевшихся в уголовном деле сведений позволил вновь сделать вывод о том, что в лесном массиве Куропаты в 1937–1941 годах органами НКВД БССР производились массовые расстрелы граждан, обвиняемых в совершении «контрреволюционных преступлений».

Определить численность и имена погибших в процессе следствия не представлялось возможным, как всегда, из-за отсутствия необходимых архивных данных в КГБ РБ.

Иными словами, версия о расстрелах НКВД оставалась в силе, собранные доказательства не подлежали сомнению, а новые материалы лишь подтверждали уже имевшееся заключение. Оснований для возобновления следствия по делу о Куропатах не было.

Решение о начале нового, четвертого, следствия в 1998 году было как гром среди ясного неба.

На этот раз расследование было поручено старшему помощнику военного прокурора республики Виктору Сомову. И снова была проведена проверка доказательств, собранных в ходе предыдущих следствий, работа по уже известным версиям. Не обошлось и без маленькой сенсации: в ходе расследования «общественная комиссия» предъявила «свидетеля», который якобы своими глазами видел, как расстрелы в Куропатах вели немцы, а не НКВД. В ходе следствия выяснилось, что «свидетель», в частности, даже не знаком с местностью, о которой шла речь.

Следствие закончено. Забудем?

В ходе последнего следствия впервые было обнаружено самое большое из всех найденных в Куропатах захоронений, в котором содержались останки более 300 человек (обычно в ямах находилось останки до 100 человек). Следствие преподнесло еще одну сенсацию: впервые за всю историю раскопок в Куропатах были найдены вещественные доказательства с конкретными датами и фамилиями, свидетельствовавшие о том, что расстрелы проходили до начала войны. В захоронении №30 были обнаружены тюремные квитанции об изъятии при аресте ценностей, выданные 10 июня 1940 года (то есть за год до оккупации Минска) Мовше Крамеру и Мордыхаю Шулескесу.

Как известно, 94% стреляных гильз, найденных в Куропатах, – от револьверов системы «наган». Кроме того, было найдено несколько стреляных гильз из пистолетов систем «браунинг» и «вальтер», что также дало возможность сторонникам «немецкого следа» еще раз заявить о правомерности своей версии. Однако надо заметить, что оружие этих систем выпускалось задолго до 1941 года и нередко именно таким оружием награждался руководящий состав НКВД. Кроме того, имеются данные о том, что пистолеты, в том числе этих систем, были штатным оружием ряда сотрудников НКВД.

Настало время назвать установленные не КГБ, а исследователями имена палачей – тех, кто стрелял в затылки нашим согражданам. Это сотрудники комендатуры НКВД БССР Никитин, Ермаков, Коба, Яковлев, Острейко, Дубровский, Бочков, Батян, Абрамчик, Мигно. Это далеко не полный список энкавэдистов, уничтоживших тысячи ни в чем не повинных людей…

На сегодняшний день дело о Куропатах насчитывает более 15 томов. И все эти материалы лишь подтверждают версию, согласно которой расстрелы проводились сотрудниками НКВД. Однако, даже если допустить возможность того, что на этом месте немцы во время войны расстреляли несколько сот мирных жителей, след НКВД от этого никуда не исчезнет. Тому есть немало примеров. В частности, в районе парка Челюскинцев, где установлен памятный знак, до войны вел расстрелы НКВД, а во время войны на том же месте расстреливали немцы.

До сих пор известны далеко не все места захоронений жертв сталинского террора. А сколько их имеется по всей Беларуси?

Несмотря на то, что Куропаты – одно из самых громких и известных дел в постперестроечной истории Беларуси, результаты последнего следствия так и не были доведены до сведения общественности. Архивно-следственное дело засекречено до сих пор. Впрочем, само отсутствие информации уже говорит о его результатах. В ходе многочисленных проверок и экспертиз были полностью подтверждены результаты предыдущих расследований.

Сегодня с уверенностью можно сказать, что исход куропатского дела не удовлетворяет тех, кто упорно не желает слышать правду о трагическом прошлом Беларуси. Все остальное уже ясно...

Игорь КУЗНЕЦОВ, кандидат исторических наук.

Народная Воля http://www.nv-online.info
16 ЛЮТАГА 2021 г.

ЗНАМЕНИТОСТИ

После его ухода она не завела новых отношений

София Ротару – легенда советской эстрады, певица, которая уже много лет приятно удивляет своих фанатов творчеством и внешним видом.

Путь на музыкальный Олимп

София Михайловна появилась на свет в августе 1947 года в селе Маршинцы. В раннем возрасте она ярко проявляла себя в разных областях: занималась спортом (была чемпионкой по многоборью среди учеников школы), участвовала в художественной самодеятельности, играла на баяне, пела в хоре... Но все же главное место в ее жизни с самого детства прочно заняла музыка.

Уже с начала творческой деятельности удача сопутствовала талантливой певице на всех музыкальных конкурсах, она с легкостью становилась лауреатом различных фестивалей. Очень скоро Ротару обрела популярность общесоюзного масштаба.

В 1964 году София Михайловна выступала в Кремлевском дворце съездов, а ее фотография была выбрана для обложки глянцевого журнала «Украина». В 1968-м певица вышла на мировой уровень, победив на IX Всемирном фестивале творческой молодежи в Болгарии.

В начале 1970-х песни Софии Ротару были включены в фильм Романа Алексеева «Червона рута».

В 1973 году певица заняла первое место на конкурсе «Золотой Орфей», первый раз стала лауреатом «Песни года». В 1980-м София Михайловна дебютировала в кинематографе как актриса, исполнив практически автобиографическую роль провинциальной музыкальной исполнительницы. Кинокартина под названием «Где ты, любовь?» сделала ее знаменитой, а песни из фильма полюбились многим и были включены в двойной одноименный альбом.

София Ротару с сыном Русланом Евдокименко.

Всегда вместе

Ротару состояла в браке с Анатолием Евдокименко, который был руководителем ансамбля «Червона рута», а затем являлся организатором всех концертов певицы.

Впервые Евдокименко увидел свою будущую жену на обложке глянцевого издания «Украина» в 1964 году – и сразу в нее влюбился. Познакомились они, будучи студентами Черновицкого университета.

В 1968 году София и Анатолий поженились, и певица поехала вместе с мужем в Новосибирск, где он проходил производственную практику. Там она работала педагогом и вместе с супругом выступала в клубе «Отдых». Спустя два года родился сын Руслан.

Более 30 лет Анатолия Кирилловича и Софию Михайловну связывала искренняя любовь. В семье царило полное взаимопонимание, почти всё свое время супруги проводили вместе.

Анатолий Евдокименко скончался от острого нарушения кровоснабжения головного мозга в 2002 году. Ротару очень тяжело переживала его смерть, на какое-то время отменила все концерты, а также съемки и гастрольные туры, решив посвятить себя семье. Она отказалась от создания новых отношений и до сих пор бережно хранит память о муже.

Единственный их наследник Руслан в настоящее время работает музыкальным продюсером. У сына Ротару двое детей, которых назвали в честь дедушки и бабушки Анатолием и Софией.

Памятные даты

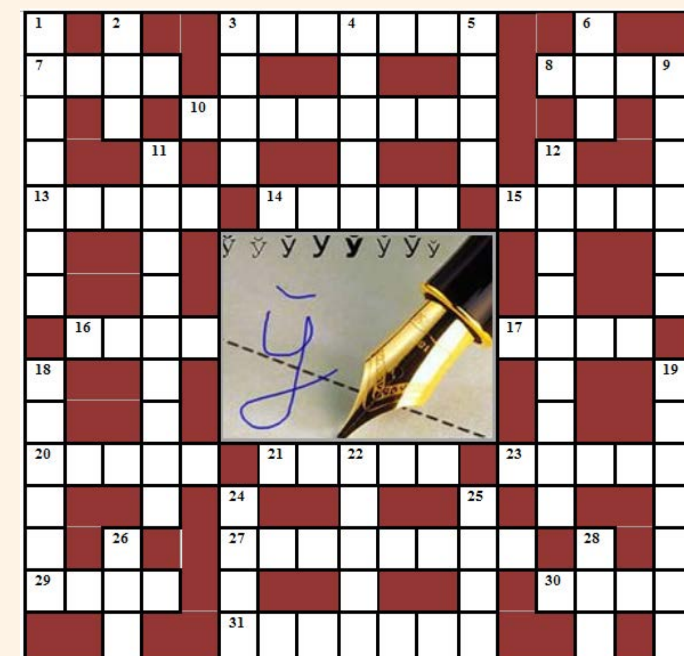
В январе этого года Анатолию Евдокименко исполнилось бы 79 лет. В честь этой даты Руслан Евдокименко на своей странице в «Инстаграм» опубликовал архивное фото, на котором Анатолий Кириллович запечатлен в юношеские годы. Под снимком наследник певицы поздравил своего покойного папу с днем рождения.

София Михайловна также ежегодно на своей странице в «Инстаграм» публикует архивные снимки. Например, в сентябре прошлого года певица вспомнила годовщину своей свадьбы. О знаменательной дате в тот день вспомнил и сын Ротару, опубликовав свадебный снимок матери и отца.

КРЫЖАВАНКА

«Дык шануй, беларус, сваю мову»

21 лютага – Міжнародны дзень роднай мовы.

Па гарызанталі: 3.“І першую кнігу на мове сваёй // друкуе нашчадкам …” – з верша Л.Геніюш “Скарына”. 7.Паляўнічы-прафесіянал. 8.“Наша ж … – цудоўная спеўная, // ўмее спелым калоссем шумець” – з верша Н.Арсенневай “Жыве Беларусь!”. 10.Аптыміст бачыць абаранак, а … – дзірку ад абаранка (прык.). 27 лютага – Сусветны дзень аптыміста. 13.“Мова мая – то ўсмешка дзіцяці, // Майго сэрца біццё // І пад сонцам …” – з верша М.Цімінскай “Мова мая”. 14.“Дык шануй, беларус, сваю мову – // Гэта … наш на вечныя годы” – з верша А.Гаруна “Ты, мой брат, каго зваць Беларусам”. 15.“Чалавечае … – вось найлепшы лекар” (А.Мёрдак). 16.Лютаўскі … вясной пахне (прык.). 17. …, ці біла, – частка звона. 20.Месца, па якім спускаюцца ўніз. 21.“О матчына мова! Маленства …!” – з верша А.Бачылы “Матчына мова”. 23.Аўтар лірычных літаратурных твораў. 27.Кветнік з руж. 29.“Для мяне яна вечна жывая, // Як …, як сляза, як зара” – з верша П.Панчанкі “Родная мова”. 30.Краіна ў Паўднёвай Амерыцы, дзе наш суайчыннік Ігнат Дамейка лічыцца нацыянальным героем. 31.Іван … – кнігавыдавец XVI стагоддзя, заснавальнік кнігадрукавання ў Расіі і Украіне; паводле адной з версій, нарадзіўся ён у сучасным Вілейскім раёне.

Па вертыкалі: 1.“Не пагасіць вам праўды яснай: // Жыў … і будзе жыць!” – з верша Я.Купалы “Ворагам беларушчыны”. 2.За добрых людзей … рук (прык.). 3.“Любіце і шануйце, як святыню, роднае слова, з якім вас літасцівы Бог на … пусціў” (Ф.Скарына). 4.Невялікая рама. 5.Назва раннеславянскіх плямён. 6.Люты-бацюхна збівае … з зімы (прык.). 9.“Родная мова, цудоўная мова! // Ты нашых думак выток і …” – з верша Ул.Дубоўкі “Родная мова, цудоўная мова!”. 11.Тое, што і філолаг (састар.). 12.“Наша мова – … весні, // Аксаміт жаўруковае песні” – з верша Я.Золака “Наша мова”. 18.“І з усіх песняроў мне мілей і бліжэй // Роднай мовы … – неўміручы Купала” – з верша Н.Гілевіча “Родная мова”. 19.Люты ваду падпусціць – … падбярэ (прык.). 22.“… – радасць, … – чары, // Вобраз вечна юных вёсен” – з верша Я.Коласа “Слова”. 24.Спецыяльны надпіс на кнігах. 25.Сталіца адной з еўрапейскіх краін. 26.Усходні вецер. 28.“Ды калі ты не бязродны … – // Гавары са мной па-беларуску” – з верша Я.Янішчыц “Будзе слоту аб’яўляць прагноз”.

Адказы на крыжаванку

Па гарызанталі: 3.Скарына. 7.Егер. 8.Мова. 10.Песіміст. 13.Ралля. 14.Скарб. 15.Цяпло. 16.Снег. 17.Язык. 20.Спуск. 21.Вясна. 23.Лірык. 27.Ружоўнік. 29.Раса. 30.Чылі. 31.Фёдараў.

Па вертыкалі: 1.Беларус. 2.Лес. 3.Свет. 4.Рамка. 5.Анты. 6.Рог. 9.Аснова. 11.Славеснік. 12.Бярозавік. 18.Пясняр. 19.Сакавік. 22.Слова. 24.Грыф. 25.Кіеў. 26.Ост. 28.Сын.

Лявон ЦЕЛЕШ. г.Дзяржынск.

ТАМ, У НИХ

Электромобили в Норвегии: на что жалуются автовладельцы

Норвегия – рекордсмен по доле электромобилей в автопарке страны: более половины всех зарегистрированных в 2020 году. Какие преимущества имеют владельцы электромобилей и на что жалуются?

Вообще-то владельцы электромобилей в Норвегии имеют много преимуществ. С 1990-х годов, когда в стране только появились первые электромобили, их хозяева были освобождены от уплаты импортной пошлины, которая достаточно высока в стране, не входящей в Евросоюз. Кроме того, им не нужно платить за регистрацию своего автотранспортного средства, что в пересчете составляет около 10.000 евро, а также они освобождены от уплаты НДС в размере 25 процентов.

В результате электромобиль в Норвегии стоит не дороже автомобиля с двигателем внутреннего сгорания. Кроме того, владельцам таких авто дешевле обходится проезд по платным дорогам, а в некоторых городах они могут ездить по автобусной полосе и не платят за парковку в общественных местах. На что же они жалуются и с какими проблемами сталкиваются?

Хорошая инфраструктура для электромобилей

«В Норвегии традиционно существует хорошая инфраструктура для электромобилей», – говорит в интервью *DW* **Андреас Радикс**, автоэксперт в консалтинговой фирме Berylls из Мюнхена.

Жители Норвегии, как и других скандинавских стран, уже много лет прибегают к внешнему электроподогреву своих автомобилей. Авто с двигателем внутреннего сгорания при низких температурах норвежцы подогревают с помощью устройства, работающего по принципу кипятильника. *«Таким образом по утрам они садятся в свои авто, где сразу срабатывает система отопления, и стекла моментально оттаивают»*, – описывает ситуацию Радикс. Такая инфраструктура есть практически в каждом домохозяйстве и сейчас также используется для того, чтобы заряжать электромобили.

Где и как зарядить электромобиль

По данным норвежской организации Norwegian Electric Vehicle Association, которая лоббирует продвижение и популяризацию электромобилей, на всех важных межрегиональных автотрассах страны, через каждые 50 километров стоят минимум две станции для подзарядки электромобилей.

«В Норвегии выделяется достаточно много бюджетных средств на установку заправок для электромобилей», – поясняет **Михаэль Мюллер-Гёрнерт** из экологического транспортного клуба VCD в Берлине. – *Это придает уверенности водителям, которые совершают дальние поездки, в том, что они смогут в любой момент и в любое время зарядить свой электромобиль. А у нас, в Германии широко распространен страх не дотянуть до следующей подзарядки»*.

В свою очередь эксперт из Berylls не согласен с тем, что популярность электромобилей зависит только от количества зарядных устройств на дорогах. В Германии на одну такую заправку приходится 9 электромобилей, в Норвегии – 23. *«Сеть заправочных станций для электромобилей в Норвегии не только реже, чем в Германии, но и гораздо интенсивнее и чаще используется. Несмотря на то, что водителям электромобилей приходится ждать очереди, чтобы зарядить свой аккумулятор, популярность таких машин все равно растет»*, – говорит Андреас Радикс.

Какой должна быть цена электромобиля

В конечном итоге расходы на электромобиль в сумме должны быть ниже, чем за авто с ДВС. Так обстоят дела в Норвегии. Но, как считает *Михаэль Мюллер-Гёрнерт*, чтобы популярность электромобилей росла, необходимо принять ряд мер. Поощрения в виде бонусов или премий из госбюджета за покупку автомобиля, который не вредит окружающей среде, – лишь первый шаг. Кроме того, он убежден, что необходимо повышать налог на машины с ДВС с высоким уровнем выброса CO_2 и за счет этих средств содействовать переходу на электромобили.

Норвегия поставила перед собой цель к 2025 году перестать регистрировать новые автомобили с двигателями внутреннего сгорания. В 2020 году она уже побила рекорд по количеству электромобилей – 50 процентов среди новых авто. *«Наш предварительный прогноз таков: электромобили в 2021 году составят 65 процентов на рынке»*, – говорит **Кристиан Бу** из организации Norwegian Electric Vehicle Association. – *Если мы сможем это сделать, то достигнем цели к 2025 году продавать только автомобили без выбросов CO_2»*.

За что критикуют Норвегию

Для производства электроэнергии в Норвегии используют преимущественно воду. Поэтому все электромобили в стране фактически CO_2-нейтральны, что повышает их привлекательность у потребителей. Но электромобили получили такую популярность в стране лишь потому, что они финансируются из государственных фондов, которые пополняются за счет экспорта газа и нефти. Что вызывает большую критику у экоактивистов.

Андреас Радикс говорит, что, с одной стороны, это можно поставить в вину государству, а с другой – на деньги, получаемые от экспорта энергоносителей, в Норвегии развивают технологии, способствующие защите климата, требуют от производителей дополнительных инвестиций в ноу-хау, а автолюбителей заставляют задуматься о преимуществах экологичных видов транспорта, например, электромобилей. *«Такой пример очень важен в Европе, чтобы и других мотивировать к сокращению выбросов CO_2»*, – говорит Радикс.

Адрас рэдакцыі: 220030 Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 328-68-71.
Рэкламны аддзел (017) 328-66-09.
nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-online.info
Падпісныя індэксы:
63222 – для індывідуальных падпісчыкаў,
632222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.
Заснавальнік, выдавец і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ